

ЗАКОН

О ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се деловање, проглашавање и управљање у ванредним ситуацијама; систем заштите и спасавања људи, материјалних и културних добара и животне средине од елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа – удеса и катастрофа, последица тероризма, ратних и других већих несрећа (у даљем тексту: елементарне непогоде и друге несреће); надлежности државних органа, аутономних покрајина, јединица локалне самоуправе и учешће полиције и Војске Србије у заштити и спасавању; права и дужности грађана, привредних друштава, других правних лица и предузетника у вези са ванредним ситуацијама; организација и делатност цивилне заштите на заштити, спасавању и отклањању последица елементарних непогода и других несрећа; финансирање; инспекцијски надзор; међународна сарадња и друга питања од значаја за организовање и функционисање система заштите и спасавања.

Члан 2.

Република Србија обезбеђује изградњу јединственог система заштите и спасавања у складу са овим законом и другим прописима, као и програмима, плановима и другим документима који се односе на заштиту и спасавање и цивилну заштиту.

Члан 3.

Основни задаци система заштите и спасавања, у смислу овог закона су:

- 1) програмирање и планирање мера и активности на заштити и спасавању;
- 2) заштита, као скуп превентивних мера усмерених на јачање отпорности заједнице, отклањање могућих узрока угрожавања, смањење утицаја елементарних непогода, спречавање других несрећа и у случају да до њих дође, умањење њихових последица;
- 3) координација при успостављању, изради и реализацији Националне стратегије за заштиту и спасавања;
- 4) спасавање и пружање помоћи, под чиме се подразумевају оперативне активности које се предузимају у циљу спасавања људи, материјалних добара и животне средине;
- 5) ублажавање и отклањање непосредних последица елементарних непогода и других несрећа, под чиме се подразумевају мере и активности које се предузимају ради успостављања неопходних услова за живот грађана на пострадалом подручју;
- 6) организовање, опремање и оспособљавање снага заштите и спасавања;
- 7) организовање, опремање и оспособљавање државних органа, привредних друштава, других правних лица и предузетника за заштиту и спасавање;

8) организовање и оспособљавање грађана за личну, узајамну и колективну заштиту;

9) пружање и тражење помоћи и сарадња са другим земљама и међународним организацијама;

10) управљање, руковођење и координација субјектима и снагама система заштите и спасавања у ванредним ситуацијама и

11) други послови и задаци заштите и спасавања.

Субјекти система заштите и спасавања

Члан 4.

Субјекти система заштите и спасавања су:

1) органи државне управе, органи аутономне покрајине и органи јединица локалне самоуправе;

2) привредна друштва, друга правна лица и предузетници (у даљем тексту: привредна друштва и друга правна лица);

3) грађани, групе грађана, удружења, професионалне и друге организације.

Субјекти из става 1. овог члана, обезбеђују изградњу јединственог система заштите и спасавања на територији Републике Србије, у складу са овим законом и другим прописима, као и програмима, плановима и другим документима којима се уређује организација, развој, припремање и употреба снага и средстава заштите и спасавања.

Субјекти из става 1. овог члана спроводе превентивне мере заштите и спасавања.

Начела заштите и спасавања

Члан 5.

Начела заштите и спасавања заснивају се на сарадњи, солидарности, правовременом и усклађеном деловању субјеката система заштите и спасавања.

а) Начело права на заштиту

Свако има право на заштиту од несрећа и катастрофа проузрокованих елементарним непогодама и другим несрећама.

Заштита и спасавање људских живота има предност над свим другим заштитним и спасилачким активностима.

б) Начело солидарности

Свако учествује у заштити и спасавању у складу са својим могућностима и способностима.

в) Начело јавности

Подаци о опасностима и деловању државних органа, органа аутономних покрајина, јединица локалне самоуправе и других субјеката заштите и спасавања су јавни.

Органи државне управе, органи аутономних покрајина и органи јединица локалне самоуправе морају обезбедити да становништво, на подручју које може погодити елементарна и друга несрећа, буде обавештено о опасности.

г) Начело превентивне заштите

Органи државне управе, органи аутономне покрајине и органи јединица локалне самоуправе и друга правна лица приликом обезбеђења заштите од елементарних непогода и других несрећа, приоритетно спроводе превентивне мере заштите у складу са својим надлежностима.

д) Начело одговорности

Свако физичко и правно лице је, у складу са законом, одговорно за спровођење мера заштите и спасавања од несрећа и катастрофа изазваних елементарним непогодама и другим несрећама.

ђ) Начело поступности при употреби снага и средстава

У заштити и спасавању користе се прво снаге и средства са територије јединице локалне самоуправе.

У случајевима када због обима несреће односно угрожености, снаге и средства са територије јединице локалне самоуправе нису довољне, надлежни орган обезбеђује употребу снага и средстава са територије Републике Србије.

Полиција и Војска Србије употребљавају се за заштиту и спасавање ако расположиве снаге и средства нису довољне.

Члан 6.

Цивилна заштита, као део система заштите и спасавања, организује се и припрема у миру и рату, у складу са Допунским протоколом I из 1977. године уз Женевске конвенције о заштити жртава рата из 1949. године, и другим правилима међународног хуманитарног права.

Члан 7.

Цивилна заштита као део система заштите и спасавања је хуманитарна и невојна активност од општег интереса за Републику Србију.

Цивилна заштита користи међународни знак распознавања: равнокраки троугао плаве боје на наранџастом пољу.

Значење израза

Члан 8.

Изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) **ванредна ситуација** је стање када су ризици и претње или последице катастрофа, ванредних догађаја и других опасности по становништво, животну средину и материјална добра таквог обима и интензитета да њихов настанак или последице није могуће спречити или отклонити редовним деловањем надлежних органа и служби, због чега је за њихово ублажавање и отклањање неопходно употребити посебне мере, снаге и средства уз појачан режим рада;

2) **систем заштите и спасавања** је део система националне безбедности и интегрисани облик управљања и организовања субјеката система заштите и спасавања на спровођењу превентивних и оперативних

мера и извршавању задатака заштите и спасавања људи и добара од последица елементарних непогода и других несрећа, укључујући и мере опоравка од тих последица;

3) **елементарна непогода** је догађај хидрометеоролошког, геолошког или биолошког порекла, проузрокован деловањем природних сила, као што су: земљотрес, поплава, бујица, олуја, јаке кише, атмосферска пражњења, град, суша, одроњавање или клизање земљишта, снежни наноси и лавина, екстремне температуре ваздуха, нагомилавање леда на водотоку, епидемија заразних болести, епидемија сточних заразних болести и појава штеточина и друге природне појаве већих размера које могу да угрозе здравље и живот људи или проузрокују штету већег обима.

4) **техничко-технолошка несрећа – удес** је изненадни и неконтролисани догађај или низ догађаја који је измакао контроли приликом управљања одређеним средствима за рад и приликом поступања са опасним материјама у производњи, употреби, транспорту, промету, преради, складиштењу и одлагању, као што су пожар, експлозија, хаварија, саобраћајни удес у друмском, речном, железничком и авио саобраћају, удес у рудницима и тунелима, застој рада жичара за транспорт људи, рушење брана, хаварија на електроенергетским, нафтним и гасним постројењима, акциденти при руковању радиоактивним и нуклеарним материјама; а чије последице угрожавају безбедност и животе људи, материјална добра и животну средину;

5) **катастрофа** је елементарна непогода или друга несрећа и догађај који величином, интензитетом и неочекиваномшћу угрожава здравље и животе већег броја људи, материјална добра и животну средину, а чији настанак није могуће спречити или отклонити редовним деловањем надлежних служби, органа државне управе и јединица локалне самоуправе, као и несрећа настала ратним разарањем или тероризмом;

6) **ванредни догађај** је несрећа изазвана елементарном непогодом и другим несрећама, која може да угрози здравље и животе људи и животну средину; а чије последице је могуће спречити или отклонити редовним деловањем надлежних органа и служби;

7) **отпорност** је способност друштва изложеног опасностима да се одупре, апсорбује, навикне на опасности и опорави од опасности благовремено и на ефикасан начин, што подразумева и очување и повраћај сопствених основних (суштинских) структура и функција;

8) **ризик** означава вероватноћу да ће се несрећа појавити у одређеном временском раздобљу, околностима и са одређеним негативним последицама;

9) **смањење ризика од катастрофа** је стручно спровођење активности за смањење ризика путем системских напора да се анализирају узрочни фактори катастрофа и да се њима управља и, с тим у вези, исправно управља земљиштем и околином, смањи изложеност опасностима и угроженост људи и имовине и унапређује укупна спремност за реаговање на ове догађаје;

10) **Национална стратегија заштите и спасавање** је документ којим се дефинишу и утврђују национални механизми за координацију и програмске смернице за смањење ризика, заштиту и отклањање последица од елементарних непогода и других несрећа;

11) **систем осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања** је скуп капацитета неопходних за правовремено прикупљање података, детектовање удеса, њихову анализу и израду прогноза, ширење

информација значајних за упозоравање појединаца, заједница и организација које могу бити угрожене неком опасношћу како би се припремили и на време реаговали чиме се смањује вероватноћа настанка штете или губитака;

12) **опасност** је активност или стање, која може довести до губитка живота, повреде или негативних утицаја на здравље људи и животну средину;

13) **процена ризика** је утврђивање природе и степена ризика потенцијалне опасности, стања угрожености и последица, која могу потенцијално да угрозе животе и здравље људи, посао, службу и животну средину;

14) **спремност** чине знање и капацитети које су развили субјекти система заштите и спасавања, како би ефикасно предвидели, одговорили на утицаје и опоравили се од утицаја могућих, предвиђених или тренутних опасности или стања;

15) **превентивне мере заштите и спасавања**, обухватају успостављање Националне стратегије заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, процену ризика и угрожености од елементарних непогода и других несрећа, мере при изградњи на турском подручју или изградњи објекта (броне, складишта, пумпне станице и др) који могу угрозити животе људи и материјална добра, изградњу одбрамбених насипа, обележавање места и процену ризика од лавина, регулисање водотокова, противградну одбрану, разбијање леда на водотоковима, изградњу потпорних зидова, противпожарне мере, мере којима се спречава експлозија убојних средстава, неконтролисано ослобађање, изливање или растурање штетних или чврстих хемијских, нуклеарних и радиоактивних материјала, откривање и прогнозирање развоја и кретања атмосферских елементарних непогода, организовање система осматрања, обавештавања и узбуњивања, епидемиолошке, ветеринарске и друге мере којима се спречавају природне и техничке несреће или ублажава њихово дејство;

16) **трагање и спасавање људи приликом саобраћајног удеса** је систем мера и поступака који се предузимају да би се пронашло место саобраћајног удеса, у друмском, речном, ваздушном и железничком саобраћају, спасили људи који су повређени у удесу или чији су животи и здравље угрожени услед удеса;

17) **управљање у ванредним ситуацијама** представља усмеравање субјеката заштите и спасавања у извршавању њихових обавеза и задатака;

18) **координација** је остваривање временске и просторне усклађености деловања свих учесника у заштити и спасавању у ванредним ситуацијама по етапама извршења задатака, као и њихово правовремено информисање;

19) **руковођење** је усмеравање појединаца, делова система и система заштите и спасавања према остваривању постављених циљева (извршна функција управљања);

20) **снаге заштите и спасавања су**: штабови за ванредне ситуације, јединице цивилне заштите, ватрогасно-спасилачке јединице, полиција, Војска Србије, и субјекти чија је редовна делатност заштита и спасавање, као и привредна друштва и друга правна лица, Црвени крст Србије, Горска служба спасавања Србије, и удружења која су оспособљена и опремљена за заштиту и спасавање.

21) **објекти и средства за заштиту и спасавање** обухватају склоништа и друге заштитне објекте, складишта, заштитну и спасилачку опрему и оруђа, опрему за оспособљавање и обуку, превозна средства,

телекомуникационе и алармне уређаје и друге материјале који се користе за заштиту и спасавање;

22) **средства помоћи** су намирнице, питка вода, одећа, обућа, лекови и други предмети, односно средства намењена угроженом и пострадалом становништву као помоћ ради ублажавања последица елементарних непогода и других катастрофа;

23) **отклањање последица** су све активности које се предузимају у току и после природне и друге несреће ради хитне нормализације живота и спречавања ширења последица на подручју на коме се несрећа догодила;

24) **овлашћена правна лица** су привредна друштва и друга правна лица којима је поверено вршење послова од посебног интереса за Републику Србију у области телекомуникација, рударства и енергетике, железничког транспорта, метеорологије, хидрологије, сеизмологије, заштите од јонизујућег зрачења и нуклеарне сигурности, заштите животне средине, водoprивреде, шумарства и пољопривреде, здравства, збрињавања и ветерине;

25) **оспособљена правна лица** су привредна друштва и друга правна лица која су оспособљена и опремљена за заштиту и спасавање, као што су комунална, грађевинска, водoprивредна, предузећа која газдују шумама, угоститељска, рударска и транспортна привредна друштва и друга правна лица, привредни субјекти из области приватног обезбеђења, привредна авијација, удружења, савези, друштва, и клубови из области ватрогаства, кинологије, ронилаштва, наутике, алпинизма, спелеологије, радио-аматерства, Горска служба спасавања, извиђачи и други субјекти од значаја за заштиту и спасавање;

26) **лична, узајамна и колективна заштита** је најмасовнији облик припремања и организованог учешћа грађана у заштити и спасавању која обухвата мере и поступке њихове непосредне заштите и спасавање у пословним и стамбеним зградама, другим објектима и местима где живе и раде;

27) **мере цивилне заштите** представљају планске и организоване радње и поступке које припремају и спроводе сви субјекти система заштите и спасавања у Републици Србији, ради заштите и спасавања људи и материјалних добара од опасности и последица елементарних непогода и других несрећа;

28) **мере заштите у случају непосредне опасности од елементарних непогода и других несрећа**, као део мера цивилне заштите, обухватају прикупљање података о наступајућој елементарној непогоди и другој несрећи са проценом њеног дејства и могућих последица, обавештавање и узбуњивање становништва и државних органа, активирање штабова за ванредне ситуације, мобилизацију јединица цивилне заштите и материјалних средстава, распоређивање људства и технике на најугроженија подручја, планирање учешћа полиције, Војске Србије и других снага, посебне мере физичког обезбеђења потенцијално угрожених објеката, регулисање саобраћаја на угроженим подручјима и друге мере;

29) **мере заштите када наступе елементарне непогоде и друге несреће**, као део мера цивилне заштите, представљају организовано учешће људства и средстава у заштити и спасавању становништва и материјалних добара, извршавање задатака привредних друштава и других правних лица и појединаца у спасавању угроженог становништва и материјалних добара (евакуација, збрињавање, пружање прве, медицинске помоћи и др) уз процену потребе за тражење помоћи Војске Србије или међународне помоћи и

предузимање других мера на спречавању или ублажавању последица елементарних непогода и других несрећа;

30) **мере ублажавања и отклањања непосредних последица од елементарних непогода и других несрећа**, као део мера цивилне заштите, обухватају радње којима се стварају услови за нормалан живот и рад на угроженом подручју, прикупљање података, процену и утврђивање висине настале штете, организовање прикупљања и расподеле помоћи и друге мере којима се ублажавају или отклањају непосредне последице од елементарних непогода и других несрећа;

31) **узбуњивање** је обавештавање о непосредно наступајућој или насталој опасности;

32) **евакуација** је планско, организовано и привремено премештање људи, животиња, материјалних и културних добара, државних органа, привредних друштава и других правних лица са угрожене територије на територију одређену Планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, на којој не постоји опасност и која пружа услове за живот и заштиту;

33) **склониште** је двонаменски или посебан грађевински објект намењен првенствено за заштиту становништва од елементарних непогода и других несрећа, а граде се породична, кућна и блоковска склоништа;

34) **збрињавање угрожених, пострадалих, избеглих и евакуисаних лица у ванредним ситуацијама** обухвата пружање хитног смештаја, здравствену заштиту, снабдевање храном и пијаћом водом, спајање раздвојених породица, психолошку подршку и стварање других услова за живот;

35) **заштита и спасавање од поплава и несрећа на води и под водом** подразумева спровођење заштите и спасавања људи и материјалних добара који могу бити угрожени поплавама изазваним изливањем река из корита, бујичним водама, леденим баријерама, подземним водама, као и оштећењем или рушењем брана, насипа, јаловина и других водозаштитних објеката и других несрећа на води и под водом;

36) **неексплодирана убојна средства (НУС)** су заостала експлозивна средства и остаци из рата, припремљена за коришћење или коришћена, са или без упаљача, испалена, избачена, поринута, лансирана, напуштена или одбачена, а нису експлодирала, као и средства заостала после експлозија складишта убојних средстава, одбачена и убојна средства из нелегалног поседа. НУС у смислу овог закона не сматрају се неексплодиране импровизоване диверзантско-терористичке направе;

37) **асанација терена** састоји се од предузимања санитарно-хигијенских и санитарно-техничких мера на терену, у насељу и објектима, у циљу спречавања ширења заразних болести, епидемија и других штетних последица по становништво и материјална добра.

38) **опасне материје** јесу хемикалије и друге материје које имају штетне и опасне карактеристике.

II. НАДЛЕЖНОСТИ ДРЖАВНИХ ОРГАНА

Народна скупштина

Члан 9.

Народна скупштина у области заштите и спасавања усваја Националну стратегију заштите и спасавања у ванредним ситуацијама.

Влада

Члан 10.

Влада у области заштите и спасавања, обезбеђује изградњу и развој система заштите и спасавања Републике Србије и планско повезивање делова система и задатака у јединствену целину, а нарочито:

- 1) предлаже Националну стратегију заштите и спасавања у ванредним ситуацијама;
- 2) усваја Дугорочни план развоја система заштите и спасавања Републике Србије;
- 3) прати и координира спровођење мера предвиђених Националном стратегијом за заштиту и спасавање у ванредним ситуацијама;
- 4) усваја Процену угрожености Републике Србије од елементарних непогода и других несрећа (у даљем тексту: Процена угрожености Републике Србије);
- 5) образује Републички штаб за ванредне ситуације;
- 6) именује команданта, начелника и чланове Републичког штаба за ванредне ситуације, на предлог Министра надлежног за унутрашње послове (у даљем тексту: Министар);
- 7) доноси Национални план заштите и спасавања у ванредним ситуацијама Републике Србије;
- 8) наређује општу мобилизацију јединица цивилне заштите и других неопходних људских и материјалних ресурса система заштите и спасавања на нивоу Републике Србије;
- 9) прати и усмерава припреме за извршавање задатака заштите и спасавања;
- 10) доноси одлуку о пружању, тражењу и прихватању међународне помоћи у области заштите и спасавања;
- 11) извештава Народну скупштину о врсти, узроку и размерама ванредних догађаја и ванредних ситуација, о предузетим мерама и активностима система заштите и спасавања и о проценама даљег развоја ситуације.

Министарство унутрашњих послова

Члан 11.

Министарство унутрашњих послова (у даљем тексту: Министарство), у оквиру свог делокруга, предлаже и спроводи политику у питањима заштите и спасавања, извршава потврђене међународне уговоре, законе, и друге опште акте Народне скупштине и Владе.

Министарство у области заштите и спасавања:

- 1) израђује Нацрт националне стратегије заштите и спасавања у ванредним ситуацијама;
- 2) израђује Предлог дугорочног плана развоја система заштите и спасавања;
- 3) организује израду Процене угрожености Републике Србије од елементарних непогода и других несрећа и доставља Влади на усвајање;
- 4) израђује предлог Националног плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама Републике Србије;
- 5) координира рад са свим субјектима система заштите и спасавања по питањима организације, планирања, припреме и спровођења мера и активности превенције и смањења ризика, заштите и спасавања (организује телекомуникационе и информатичке системе за потребе руковођења и координацију заштите и спасавања и пренос података и информација и њихову заштиту);
- 6) организује систем осматрања, обавештавања, раног упозоравања и узбуњивања на територији Републике Србије;
- 7) обезбеђује учешће полиције и других организационих јединица Министарства у спровођењу мера и извршавању задатака заштите и спасавања;
- 8) припрема и спроводи безбедносну заштиту простора, инфраструктуре и објеката од значаја за предузимање мера и извршавање задатака заштите и спасавања;
- 9) организује обучавање и проверу оперативне спремности штабова и служби за ванредне ситуације, као и специјализованих јединица цивилне заштите, у складу са програмима и плановима обуке (пружа стручну помоћ и инструкције за рад органа заштите и спасавања аутономних покрајина, јединица локалне самоуправе, привредних друштава и других правних лица);
- 10) образује, организује и опрема специјализоване јединице цивилне заштите за територију Републике Србије и управне округе, организује и набавља, сервисира, одржава и складишти опрему за потребе заштите и спасавања;
- 11) организује и уклања, деактивира и уништава неексплодирана убојна средства (у даљем тексту: НУС);
- 12) спроводи обуку и издаје уверења о оспособљености кадрова за уклањање НУС, издаје овлашћења привредним друштвима и другим правним лицима за уклањање и уништавање НУС;
- 13) образује Национални и регионалне тренинг центре за заштиту и спасавање у Републици Србији;
- 14) припрема и доноси техничке прописе за средства и опрему за заштиту и спасавање и, када му је поверено, израђује предлоге српских стандарда за средства и опрему за заштиту и спасавање;
- 15) иницира и финансира научна истраживања у области заштите и спасавања;
- 16) води евиденције о људским и материјалним ресурсима за потребе заштите и спасавања и наређује делимичну мобилизацију неопходних људских и материјалних ресурса;

- 17) остварује међународну сарадњу у области заштите и спасавања и смањења ризика од катастрофа;
- 18) учествује у трагању и спасавању приликом саобраћајних удеса у друмском, железничком, речном и ваздушном саобраћају;
- 19) врши надзор над применом овог закона и прописа донетих на основу овог закона;
- 20) обавља и друге послове одређене законом.

Министарство одбране и Војска Србије

Члан 12.

У условима када друге снаге и средства система заштите и спасавања нису довољни за заштиту и спасавање људи, материјалних и културних добара и животне средине од катастрофа изазваних утицајем елементарних непогода и других несрећа, на захтев Министарства–организационе јединице надлежне за ванредне ситуације (у даљем тексту: надлежна служба), Министарство одбране обезбеђује учешће организационих делова Министарства одбране, команди, јединица и установа Војске Србије за пружање помоћи у заштити и спасавању, у складу са законом.

Када у заштити и спасавању учествују јединице Војске Србије, њима командују њихове надлежне старешине, у складу са одлукама штаба за ванредне ситуације који руководи и координира заштитом и спасавањем.

Министарства, други органи и посебне организације

Члан 13.

Министарства, други органи и посебне организације Републике Србије, у оквиру свог делокруга, у области заштите и спасавања:

- 1) организују, планирају и обезбеђују спровођење мера и извршавање задатака цивилне заштите и предлажу мере и активности за њихово унапређење;
- 2) врше стручне послове који се односе на ангажовање служби, привредних друштава и других правних лица у превенцији и заштити и спасавању од катастрофа, у складу са Националном стратегијом за заштиту и спасавање у ванредним ситуацијама;
- 3) обавештавају надлежну службу о подацима који су од значаја за планирање, организовање и спровођење мера и задатака из области заштите и спасавања;
- 4) израђују Процену угрожености Републике Србије, у делу који се односи на њихов делокруг и достављају је Министарству;
- 5) учествују у изради Плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама Републике Србије;
- 6) израђују и спроводе план заштите и спасавања у ванредним ситуацијама;
- 7) обављају и друге послове заштите и спасавања утврђене плановима и општим актима Народне скупштине и Владе.

III. НАДЛЕЖНОСТ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ И ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Аутономна покрајина

Члан 14.

У остваривању права и дужности у питањима заштите и спасавања аутономна покрајина, преко својих органа:

1) доноси одлуку о организацији и функционисању цивилне заштите на територији аутономне покрајине и обезбеђује њено спровођење, у складу са јединственим системом заштите и спасавања Републике Србије;

2) доноси план и програм развоја система заштите и спасавања на територији аутономне покрајине, у складу са Дугорочним планом развоја заштите и спасавања Републике Србије;

3) планира и утврђује изворе финансирања за развој, изградњу и извршавање задатака заштите и спасавања и развој цивилне заштите и спровођење мера и задатака цивилне заштите на територији аутономне покрајине;

4) образује Штаб за ванредне ситуације;

5) непосредно сарађује са надлежном службом, другим државним органима, јединицама локалне самоуправе, привредним друштвима и другим правним лицима;

6) остварује сарадњу са регијама и општинама суседних земаља, у складу са овим и другим законима;

7) усклађује своје планове заштите и спасавања са Планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама Републике Србије;

8) одређује оспособљена правна лица од значаја за заштиту и спасавање;

9) обезбеђује телекомуникациону и информациону подршку за потребе заштите и спасавања, као и укључење у телекомуникациони и информациони систем Службе осматрања, обавештавања и узбуњивања и повезују се са њим;

10) израђује и доноси Процену угрожености и План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама.

Процену угрожености аутономне покрајине надлежни орган аутономне покрајине израђује у сарадњи са надлежном службом, покрајинским штабом за ванредне ситуације и другим стручним органима аутономне покрајине и предлаже надлежном органу аутономне покрајине њено доношење.

Јединице локалне самоуправе

Члан 15.

У остваривању права и дужности у питањима заштите и спасавања јединице локалне самоуправе, преко својих органа обављају следеће послове:

1) доносе одлуку о организацији и функционисању цивилне заштите на територији јединице локалне самоуправе и обезбеђују њено спровођење у складу са јединственим системом заштите и спасавања;

2) доносе план и програм развоја система заштите и спасавања на територији јединице локалне самоуправе, у складу са Дугорочним планом развоја заштите и спасавања Републике Србије;

3) планирају и утврђују изворе финансирања за развој, изградњу и извршавање задатака заштите и спасавања и развој цивилне заштите и спровођење мера и задатака цивилне заштите на територији јединице локалне самоуправе;

4) образују Штаб за ванредне ситуације;

5) непосредно сарађују са надлежном службом, другим државним органима, привредним друштвима и другим правним лицима;

6) остварују сарадњу са регијама и општинама суседних земаља, у складу са овим и другим законима;

7) усклађују своје планове заштите и спасавања са Планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама Републике Србије;

8) одређују оспособљена правна лица од значаја за заштиту и спасавање;

9) обезбеђују телекомуникациону и информациону подршку за потребе заштите и спасавања, као и укључење у телекомуникациони и информациони систем Службе осматрања, обавештавања и узбуњивања и повезују се са њим;

10) израђују и доносе Процену угрожености и План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама.

11) прате опасности, обавештавају становништво о опасностима и предузимају друге превентивне мере за смањење ризика од елементарних непогода и других несрећа;

12) набављају и одржавају средства за узбуњивање у оквиру система јавног узбуњивања у Републици Србији, учествују у изради студије покривености система јавног узбуњивања за територију јединице локалне самоуправе;

13) организују, развијају и воде личну и колективну заштиту;

14) формирају, организују и опремају јединице цивилне заштите опште намене;

15) усклађују планове заштите и спасавања у ванредним ситуацијама са суседним јединицама локалне самоуправе.

Процену угрожености јединице локалне самоуправе надлежни орган јединице локалне самоуправе израђује у сарадњи са надлежном службом, надлежним органима аутономне покрајине, општинским, односно градским штабом за ванредне ситуације и другим стручним органима јединице локалне самоуправе и предлаже надлежном органу јединице локалне самоуправе њено доношење.

IV. ПРАВА И ДУЖНОСТИ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА И ДРУГИХ ПРАВНИХ ЛИЦА

Члан 16.

Привредна друштва и друга правна лица планирају и обезбеђују средства за организовање, опремање, оспособљавање и обучавање јединица цивилне заштите које оне образују, организовање и припремање личне,

узајамне и колективне заштите и спровођење мера и задатака цивилне заштите својих запослених, материјалних и других добара.

Привредна друштва и друга правна лица из области здравства, васпитно-образовне делатности, социјалне заштите и других делатности која у оквиру свог делокруга имају заштиту већег броја људи, дужна су да планирају, организују и спроводе мере и задатке цивилне заштите и за лица која су корисници њихових услуга у складу са овим законом и општим актима.

Привредна друштва и друга правна лица из ст. 1. и 2. овог члана своје планове заштите и спасавања доносе у складу са планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама јединице локалне самоуправе на чијој су територији.

За припрему привредних друштава и других правних лица за заштиту и спасавање од елементарних непогода и других несрећа одговоран је руководиоца привредног друштва, односно руководиоца другог правног лица.

Члан 17.

Овлашћена и оспособљена правна лица, на захтев Министарства, достављају надлежној служби анализе, прогнозе и одговоре из области заштите и спасавања.

Правна лица из става 1. овог члана својим планом и програмом рада, у складу са овим законом и плановима заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, утврђују задатке, организацију деловања и активности којима се обезбеђује учешће њихових чланова, органа и служби у извршавању задатака заштите и спасавања.

Правна лица из става 1. овог члана утврђује Влада, на предлог Министарства.

Члан 18.

У припреми и спровођењу задатака из области заштите и спасавања, у оквиру своје редовне делатности, учествују хуманитарне организације и удружења у складу са овим законом и правилима међународног права.

Организације Црвеног крста Србије обављају послове из става 1. овог члана у складу са јавним овлашћењима и програмским активностима Црвеног крста Србије.

Организације Горске службе спасавања Србије обављају послове спасавања на неприступачним теренима из става 1. овог члана у складу са јавним овлашћењима и својим програмским активностима.

Члан 19.

Високошколске установе и друге организације које се баве научноистраживачким радом обавештавају надлежну службу о научним сазнањима од значаја за заштиту и спасавање.

Удружења извршавају задатке заштите и спасавања на основу одлуке надлежног штаба.

Обим и начин извршавања задатака из става 2. овог члана утврђује надлежни штаб.

У извршавању превентивних задатака заштите и спасавања могу добровољно да учествују појединци и удружења, према својим могућностима а уз сагласност надлежне службе.

Члан 20.

Привредна друштва и друга правна лица, власници и корисници телекомуникационих и информационих система и веза, стављају надлежној служби на располагање коришћење тих система у случају ванредне ситуације.

Привредна друштва и друга правна лица, власници и корисници залиха воде, хране, медицинске опреме и лекова, енергената, одеће, обуће, грађевинског и другог материјала неопходног за извршавање задатака заштите и спасавања, надлежној служби стављају ова средства на располагање, ради коришћења у акцијама заштите и спасавања људи и материјалних добара.

Власници и корисници непокретних ствари омогућавају да се на њиховим непокретностима спроводе радови неопходни за заштиту и спасавање од елементарних непогода и других несрећа и опасности, које нареди надлежна служба.

Власници и корисници опреме, односно материјално-техничких средстава неопходних за заштиту и спасавање, стављају опрему и средства, заједно са потребним људством, на располагање надлежној служби.

Ближе прописе о обавези из става 1. и висини накнаде која се исплаћује по тржишним ценама, доноси Влада.

V. ПРАВА И ДУЖНОСТИ ГРАЂАНА

Члан 21.

Грађани учествују у заштити и спасавању, испуњавању материјалне обавезе за потребе заштите и спасавања у складу са посебним законом, обучавају се за личну, узајамну и колективну заштиту, спроводе прописане и наређене мере и извршавају задатке цивилне заштите.

Грађани су дужни:

- 1) да прихвате распоред који им је одређен при распоређивању у органе и јединице цивилне заштите;
- 2) да се одазову позиву надлежног органа цивилне заштите;
- 3) да податке од значаја за заштиту и спасавање без одлагања доставе надлежном органу;
- 4) да дају податке потребне за вођење евиденција од значаја за заштиту и спасавање.

Члан 22.

У извршавању задатака заштите и спасавања учествују сви способни грађани.

У специјализоване јединице цивилне заштите распоређују се здравствено способни војни обвезници, у складу са посебним законом.

У јединице опште намене цивилне заштите могу се распоредити и здравствено способни мушкарци и жене који нису војни обвезници, а старости су од 16 до 60 (мушкарци), односно од 16 до 55 година (жене).

Здравствену способност грађана за учествовање у органима и јединицама цивилне заштите утврђује здравствена установа надлежна према седишту органа односно јединице.

Ближе прописе о критеријумима и начину утврђивања здравствене способности грађана за учешће у органима и јединицама цивилне заштите доноси Влада.

Члан 23.

Припадници цивилне заштите дужни су да се јаве на место и у време које одреди надлежни орган.

Обавезе служења у цивилној заштити ослобађају се труднице, мајке, самохрани очеви и стараоци малолетника млађег од 15 година.

Изузетно у случају ванредне ситуације, када постоји потреба може се ангажовати и лице из става 2. овог члана чије је стручно знање од изузетне важности за интересе друштва, с тим да се тада обезбеђује одговарајућа брига о његовој деци.

Члан 24.

У извршавању материјалне обавезе за потребе заштите и спасавања грађани дају на коришћење надлежном органу за ванредне ситуације непокретне ствари, возила, машине, опрему, материјално-техничка и друга материјална средства (вода, храна, медицинска опрема, лекови, одећа, обућа, грађевински и други материјал) кад то захтевају потребе заштите и спасавања.

Ближе прописе о обавези из става 1. овог члана и висини накнаде која се исплаћује по тржишним ценама доноси Влада.

Члан 25.

Лица у радном односу која су у складу са одредбама члана 21. овог закона позвана на извршење задатака цивилне заштите, имају право на накнаду зараде коју обрачунава и исплаћује послодавац од основице коју чини његова просечна месечна плата остварена у претходном месецу у односу на месец у коме је извршавао задатке цивилне заштите, сразмерно времену ангажовања, а на терет јединица локалне самоуправе, аутономне покрајине или Републике Србије, зависно од тога где је лице распоређено и који орган је лице ангажовао.

Накнада из става 1. овог члана припада и другим ангажованим лицима, обрачунава се по основици коју чини просечна месечна нето зарада у Републици Србији према подацима Републичког завода за статистику, остварена у месецу који претходи месецу у коме је грађанин ангажован. Накнада се исплаћује на терет органа који је лице ангажовао за извршење задатака цивилне заштите.

Члан 26.

Припадници цивилне заштите који нису здравствено осигурани по другом основу, а које надлежни орган ангажује на пословима и задацима цивилне заштите, за време тог ангажовања имају право на здравствену заштиту.

Припадник цивилне заштите који је за време организованог учешћа у извршавању задатака заштите и спасавања без своје кривице повређен или код кога наступи болест, односно инвалидност као непосредна последица вршења задатака заштите и спасавања, има по том основу сва права из пензијско-инвалидског и здравственог осигурања која би му припадала за случај повреде на раду.

Чланови породице припадника цивилне заштите који је за време организованог учешћа на извршавању задатака заштите и спасавања без своје кривице изгубио живот, имају права из пензијско-инвалидског и здравственог осигурања која би им припадала као да је смрт наступила као последица повреде на раду.

Права из ст. 1. до 3. овог члана остварују се под условима и на начин утврђен законом и другим прописима из области пензијско-инвалидског и здравственог осигурања.

У извршавању задатака заштите и спасавања од елементарних непогода и других несрећа примењују се општи прописи о безбедности и здрављу на раду, као и посебне мере за обезбеђење заштите и здравља припадника цивилне заштите, чланова јединица, служби и других оперативних састава и удружења које се предузимају за време њиховог ангажовања на заштити и спасавању од елементарних непогода и других несрећа.

Ближе прописе о посебним мерама за обезбеђење заштите и здравља припадника цивилне заштите, чланова јединица, служби и других оперативних састава и удружења које се предузимају за време њиховог ангажовања на заштити и спасавању од елементарних непогода и других несрећа, доноси Министар.

Члан 27.

Припадник цивилне заштите који за време организованог учешћа у извршавању задатака заштите и спасавања без своје кривице задобије повреду или оболи, па због тога код њега наступи телесно оштећење од најмање 20%, има право на једнократну новчану помоћ чија се висина утврђује према степену телесног оштећења.

Ако припадник цивилне заштите из става 1. овог члана изгуби живот, чланови његове уже породице имају право на накнаду трошкова превоза посмртних остатака, као и трошкова сахране у висини просечних трошкова сахране у месту пребивалишта у месецу у којем је смрт наступила.

Чланови уже породице имају право и на једнократну помоћ која не може бити мања од 12 просечних плата у Републици Србији остварених у календарској години која претходи години у којој је припадник цивилне заштите из става 1. овог члана изгубио живот.

Ближе прописе о висини и начину остваривања права на једнократну помоћ из става 3. овог члана доноси Влада.

Члан 28.

Припадник цивилне заштите за време извршавања задатака заштите и спасавања има право на накнаду за превоз, смештај и исхрану.

Смештај и исхрана из става 1. овог члана обезбеђују се кад учешће у извршавању задатака заштите и спасавања траје дуже од осам сати.

Средства за накнаду из става 1. овог члана обезбеђују се у буџету јединица локалне самоуправе и буџету Републике Србије.

Члан 29.

Лице који професионално обавља послове заштите и спасавања у државном органу, органу аутономне покрајине, органу јединица локалне самоуправе и привредним друштвима има статус припадника цивилне заштите.

Лице из става 1. овог члана не распоређује се на друге дужности у систему одбране.

VI. ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ

Члан 30.

Ванредна ситуација проглашава се одмах по сазнању за непосредну опасност од њеног наступања.

Ванредна ситуација може бити проглашена и пошто је наступила, ако се непосредна опасност од наступања није могла предвидети или ако због других околности није могла бити проглашена одмах после сазнања за непосредну опасност од њеног наступања.

Члан 31.

Ванредна ситуација може да се прогласи за општину, град или град Београд, и за део или целу територије Републике Србије.

За део или целу општину, град односно град Београд проглашава се ванредна ситуација ако постоји непосредна опасност да ће захватити или ако је већ захватила део или целу територије општине, града и града Београда.

Ванредна ситуација за Републику Србију, односно њен део, проглашава се ако постоји непосредна опасност да ће захватити или ако је већ захватила најмање две општине или ако не постоје довољне могућности општине за одговор у ванредној ситуацији.

Члан 32.

Одлуку о проглашењу ванредне ситуације, на предлог надлежног штаба за ванредне ситуације доноси, за територију општине - председник општине, односно за територију града, Града Београда – градоначелник .

Одлуку о проглашењу ванредне ситуације за територију аутономне покрајине доноси извршни орган аутономне покрајине, на предлог покрајинског штаба за ванредне ситуације.

Одлуку о проглашењу ванредне ситуације за територију Републике Србије или за њен део доноси Влада, на предлог Републичког штаба за ванредне ситуације.

Руковођење у ванредним ситуацијама

Члан 33.

За координацију и руковођење заштитом и спасавањем у ванредним ситуацијама у складу са овим законом и другим прописима, као оперативно-стручна тела образују се штабови за ванредне ситуације, и то:

- 1) за територију Републике Србије – Републички штаб за ванредне ситуације, који образује Влада;
- 2) за територију аутономне покрајине – покрајински штаб за ванредне ситуације, који образује извршни орган аутономне покрајине;
- 3) за територију управног округа – окружни штаб за ванредне ситуације, који образује Републички штаб за ванредне ситуације;
- 4) за територију града – градски штаб за ванредне ситуације, који образује скупштина града;

5) за територију општине – општински штаб за ванредне ситуације, који образује скупштина општине.

Штаб чине командант, начелник и чланови штаба, а у градском и општинском штабу и заменик команданта штаба.

Штаб за ванредне ситуације образује, по потреби, помоћне стручно-оперативне тимове за специфичне задатке заштите и спасавања.

Члан 34.

Штаб за ванредне ситуације обавља следеће послове:

- 1) руководи и координира рад субјеката система заштите и спасавања и снага заштите и спасавања у ванредним ситуацијама на спровођењу утврђених задатака;
- 2) руководи и координира спровођење мера и задатака цивилне заштите;
- 3) разматра и даје мишљење на предлог Процене угрожености и предлог Плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама;
- 4) прати стање и организацију заштите и спасавања и предлаже мере за њихово побољшање;
- 5) наређује употребу снага заштите и спасавања, средстава помоћи и других средстава која се користе у ванредним ситуацијама;
- 6) стара се о редовном информисању и обавештавању становништва о ризицима и опасностима и предузетим мерама;
- 7) разматра организацију, опремање и обучавање јединица цивилне заштите, овлашћених, оспособљених правних лица;
- 8) сарађује са надлежним органима заштите и спасавања суседних држава у ванредним ситуацијама;
- 9) процењује угроженост од настанка ванредне ситуације;
- 10) доноси наредбе, закључке и препоруке.

Члан 35.

Општински, односно градски штаб за ванредне ситуације, поред послова из члана 34. овог закона, обавља и следеће послове:

- 1) сарађује са штабовима суседних јединица локалне самоуправе;
- 2) именује менаџера заштите и заменика менаџера у насељеним местима;
- 3) разматра и предлаже доношење одлуке о организацији заштите и спасавања на територији јединице локалне самоуправе, односно града.
- 4) ангажује оспособљена правна лица и друге организације од значаја за јединицу локалне самоуправе.

Члан 36.

Окружни штаб за ванредне ситуације, поред послова из члана 34. овог закона, обавља и следеће послове:

- 1) координира акцијама и операцијама заштите и спасавања на подручју управног округа;

- 2) координира спровођење мера и задатака цивилне заштите;
- 3) руководи републичким јединицама цивилне заштите, образованим и ангажованим на територији округа;
- 4) ангажује окружне подручне јединице органа државне управе у округу и стручну службу управног округа за обављање послова цивилне заштите и сарађује са подручном организационом јединицом надлежне службе у управном округу;
- 5) ангажује на подручју управног округа овлашћена и оспособљена правна лица од значаја за Републику;
- 6) обавља и друге послове по овлашћењу Републичког штаба за ванредне ситуације и надлежне службе.

Члан 37.

Покрајински штаб за ванредне ситуације, поред послова из члана 34. овог закона, обавља и следеће послове:

- 1) наређује штабовима за ванредне ситуације јединица локалне самоуправе предузимање мера и активности на заштити и спасавању;
- 2) наређује ангажовање снага заштите и спасавања и употребу средстава за заштиту и спасавање из неугрожених општина на територији угрожених општина;
- 3) преко општинских штабова за ванредне ситуације, непосредно координира ангажовање снага и средстава у ванредним ситуацијама када је истовремено угрожен већи број општина на територији аутономне покрајине;
- 4) ангажује оспособљена правна лица и друге организације од значаја за покрајину.

Покрајински штаб и штабови јединица локалне самоуправе дужни су редовно да извештавају Републички штаб за ванредне ситуације и надлежну службу о стању, спровођењу мера и извршавању задатака заштите и спасавања.

Члан 38.

Републички штаб за ванредне ситуације, поред послова из члана 34. овог закона, обавља и следеће послове:

- 1) наређује штабовима за ванредне ситуације предузимање мера и активности на заштити и спасавању;
- 2) разматра и даје мишљење на Нацрт националне стратегије заштите и спасавања у ванредним ситуацијама;
- 3) разматра и даје мишљење на Предлог дугорочног плана развоја система заштите и спасавања;
- 4) наређује ангажовање и употребу снага и средстава заштите и спасавања са територије неугрожених јединица локалне самоуправе на подручје других јединица локалне самоуправе;
- 5) преузима, преко окружних штабова за ванредне ситуације, непосредно координирано ангажовање снага и средстава у ванредним ситуацијама када је истовремено угрожен већи број јединица локалне самоуправе на територији управног округа;

6) предлага Влади доношење одлуке о тражењу, прихватању односно пружању помоћи суседним и другим државама.

7) ангажује оспособљена правна лица и друге организације од значаја за Републику.

Члан 39.

Команданта Републичког штаба за ванредне ситуације бира Влада, из редова чланова Владе.

Начелник Републичког штаба за ванредне ситуације је руководиоца надлежне службе, кога на дужност начелника именује и разрешава Влада.

Чланове Републичког штаба за ванредне ситуације поставља и разрешава Влада, из реда руководиоца државних органа у чијем делокругу су послови од значаја за заштиту и спасавање, стручних радника Министарства, Војске Србије, Црвеног крста Србије, Горске службе спасавања Србије, директора јавних предузећа у области саобраћаја, шумарства и водопривреде и руководиоца других органа, организација и установа чији су послови у вези са заштитом и спасавањем.

Члан 40.

Команданта покрајинског штаба за ванредне ситуације бира извршни орган аутономне покрајине, из редова чланова извршног органа аутономне покрајине.

Начелник покрајинског штаба за ванредне ситуације је руководиоца подручне организационе јединице надлежне службе са територије аутономне покрајине, а именује га и разрешава извршни орган аутономне покрајине.

Чланове покрајинског штаба за ванредне ситуације поставља и разрешава извршни орган аутономне покрајине, из реда руководиоца покрајинских органа управе, директора покрајинских јавних служби, покрајинске организације Црвеног крста, привредних друштава и установа, истакнутих стручњака и других лица чији су послови у вези са заштитом и спасавањем.

Члан 41.

Командант окружног штаба за ванредне ситуације је по положају начелник управног округа.

Начелник окружног штаба за ванредне ситуације је руководиоца подручне организационе јединице надлежне службе, а именује га и разрешава Републички штаб за ванредне ситуације.

Чланове окружних штабова за ванредне ситуације именује и разрешава Републички штаб за ванредне ситуације, из реда руководиоца органа и организација и других стручних лица из појединих области заштите и спасавања, на предлог Министарства.

Члан 42.

Командант градског штаба за ванредне ситуације је градоначелник, по положају.

Командант општинског штаба за ванредне ситуације је председник општине, по положају.

Заменик команданта градског односно општинског штаба за ванредне ситуације је заменик градоначелника односно председника општине или члан градског или општинског већа.

Начелник градског, односно општинског штаба за ванредне ситуације је начелник надлежне службе.

За чланове градског и општинског штаба за ванредне ситуације постављају се, по правилу, директори јавних комуналних предузећа и установа чија је делатност у вези са заштитом и спасавањем, руководиоци органа локалне самоуправе, секретари окружних, градских и општинских организација Црвеног крста, стручњаци из појединих области заштите и спасавања или друга лица.

Начелника, заменика и чланове штаба за ванредне ситуације јединица локалне самоуправе поставља и разрешава скупштина града односно општине, на предлог градоначелника односно председника општине.

Члан 43.

Ближе прописе о саставу и начину рада штабова за ванредне ситуације доноси Влада.

Непосредно руковођење у ванредним ситуацијама

Члан 44.

Снагама за заштиту и спасавање ангажованим у акцијама и операцијама у којима учествују и снаге Министарства, на територији за коју је проглашена ванредна ситуација, непосредно руководи надлежни орган Министарства.

План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама

Члан 45.

Планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама планирају се превентивне и оперативне мере за спречавање и умањење последица елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа - удеса и катастрофа, као и снаге и средства субјеката система заштите и спасавања, њихово организовано и координирано ангажовање и деловање у ванредним ситуацијама у циљу заштите и спасавања људи, материјалних и културних добара и обезбеђења основних услова за живот.

План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама израђује се на основу процене угрожености.

Влада, на основу Процене угрожености Републике Србије, утврђује за које се врсте елементарних непогода и техничко-технолошких несрећа – удеса и опасности израђују планови и одређује који државни органи учествују у њиховој изради.

Ближе прописе о садржају и начину израде планова заштите и спасавања у ванредним ситуацијама доноси Влада.

Члан 46.

Проценом угрожености идентификују се извори могућег угрожавања, сагледавају могуће последице, потребе и могућности спровођења мера и задатака заштите и спасавања од елементарних непогода и других несрећа. Процена угрожености садржи нарочито:

- 1) карактеристике територије, критична постројења, критична места и просторе са гледишта угрожености од елементарних непогода и других несрећа, са евентуалним прекограничним ефектима удеса;
- 2) повредивост територије од елементарних непогода и других несрећа;
- 3) анализу могућих последица од елементарних непогода и других несрећа;
- 4) потребе и могућности за заштиту људи, материјалних добара и животне средине од последица елементарних непогода и других несрећа.

Члан 47.

У изради Националног плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама учествују Министарства и други органи у делу који се односи на њихов делокруг рада, који своје предлоге достављају Министарству, ради припреме предлога Националног плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама Републике Србије.

Саставни део Националног плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама Републике Србије је и План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама управног округа, који сачињава подручна организациона јединица надлежне службе у управном округу, у сарадњи са окружним подручним јединицама органа државне управе у округу и стручном службом управног округа.

Члан 48.

План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама аутономне покрајине израђују надлежни покрајински органи у сарадњи са надлежном службом, а доноси га извршни орган аутономне покрајине.

План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама јединица локалне самоуправе израђују надлежни органи јединица локалне самоуправе у сарадњи са надлежном службом, а доноси га извршни орган јединице локалне самоуправе.

Планови заштите и спасавања у ванредним ситуацијама аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе морају бити усклађени са Националним планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама Републике Србије.

Члан 49.

Овлашћена и оспособљена правна лица и друге организације опремљене и оспособљене за заштиту и спасавање, у складу са Националним планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама Републике Србије, планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе и задацима које постави надлежни штаб за ванредне ситуације, израђују сопствене планове према којима извршавају задатке на заштити и спасавању.

Штете, помоћ и накнаде због елементарних непогода

Члан 50.

Јединице локалне самоуправе утврђују штете настале од последица елементарних непогода и других несрећа и у року од 60 дана од дана настанка последица достављају извештај Влади.

Република Србија учествује у пружању помоћи јединицама локалне самоуправе за отклањање штета већег обима изазваних елементарним непогодама и другим несрећама.

Под штетом већег обима подразумева се штета чији износ прелази 10% националног дохотка оствареног на територији општине у претходној години.

Влада одлучује о пружању, врсти, начину и висини помоћи из става 2. овог члана.

Ближе прописе о начину утврђивања и евидентирања висине штете, врсти, висини и начину пружања и коришћења помоћи јединицама локалне самоуправе за отклањање штета већег обима изазваних елементарним непогодама и другим несрећама доноси Влада.

VII. ЦИВИЛНА ЗАШТИТА

1. Врсте заштите, мере и задаци

Члан 51.

Цивилну заштиту чине лична, узајамна и колективна заштита, мере и задаци, повереници цивилне заштите, заменици повереника и јединице цивилне заштите, систем осматрања, обавештавања и узбуњивања, овлашћена и оспособљена правна лица, хуманитарне и друге организације опремљене и оспособљене за заштиту и спасавање и, с тим у вези, скуп активности које се односе на попуну, материјално опремање, обучавање, оспособљавање, мобилизацију и активирање цивилне заштите.

Лична, узајамна и колективна заштита

Члан 52.

Ради остваривања личне, узајамне и колективне заштите, државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица обезбеђују и држе у исправном стању потребна средства и опрему за личну, узајамну и колективну заштиту и врше обуку запослених из области цивилне заштите.

Грађани и власници стамбених зграда обезбеђују и држе у исправном стању потребна средства и опрему за личну, узајамну и колективну заштиту.

Ближе прописе о обавезним средствима и опреми за личну, узајамну и колективну заштиту од елементарних непогода и других несрећа доноси Влада.

Мере цивилне заштите

Члан 53.

Субјекти система заштите и спасавања у Републици Србији припремају и спроводе мере цивилне заштите, а нарочито:

- 1) превентивне мере;

2) мере заштите у случају непосредне опасности од елементарних непогода и других несрећа;

3) мере заштите када наступе елементарне непогоде и друге несреће;

4) мере ублажавања и отклањања непосредних последица од елементарних непогода и других несрећа.

Члан 54.

Објекти од посебног значаја и утицаја на спровођење мера и задатака цивилне заштите планирају се и граде у складу са прописима о просторном и урбанистичком планирању и изградњи, прописима у области безбедности и здравља на раду, као и одредбама овог закона.

Објекте од посебног значаја и утицаја на спровођење мера и задатака цивилне заштите одређује Влада, на предлог Министарства.

Задаци цивилне заштите

Члан 55.

У циљу заштите и спасавања људи, материјалних и културних добара од опасности изазваних елементарним непогодама и другим несрећама спроводе се задаци цивилне заштите, и то:

- 1) узбуњивање;
- 2) евакуација;
- 3) склањање и урбанистичке мере заштите;
- 4) збрињавање угрожених и настрадалих;
- 5) радиолошка, хемијска и биолошка заштита;
- 6) заштита од техничко-технолошких несрећа;
- 7) заштита од рушења и спасавање из рушевина;
- 8) заштита и спасавање од поплава и несрећа на води и под водом;
- 9) заштита и спасавање на неприступачним теренима;
- 10) заштита и спасавање од пожара и експлозија;
- 11) заштита од НУС;
- 12) прва и медицинска помоћ;
- 13) асанација терена;
- 14) очување добара битних за опстанак;
- 15) хитно успостављање неопходних служби од јавног интереса.

Осим задатака из става 1. овог члана, могу се планирати, припремати и спроводити и други задаци и активности у заштити и спасавању.

Узбуњивање

Члан 56.

Узбуњивање становништва и других учесника система заштите и спасавања у циљу хитног предузимања мера и задатака цивилне заштите врши се путем система за узбуњивање, у складу са овим законом.

Евакуација

Члан 57.

У зависности од степена опасности, и могућих последица, евакуација може бити делимична или потпуна.

Евакуацији подлежу:

- 1) мајке са децом до 15 година старости, односно друга лица која су по закону дужна да се старају о чувању и неговању малолетника млађих од 15 година;
- 2) труднице;
- 3) болесна лица, лица са посебним потребама и друга лица којима је неопходна туђа помоћ и нега;
- 4) лица млађа од 16 година и старија од 65 година (мушкарци), односно 60 година (жене).

Одлуку о обиму евакуације и категоријама становништва које се евакуише доноси орган који наређује евакуацију.

Члан 58.

Евакуацију становништва унутар подручја јединица локалне самоуправе наређује штаб за ванредне ситуације јединица локалне самоуправе.

Евакуацију са подручја једне јединице локалне самоуправе на подручје других јединица локалне самоуправе наређује Републички штаб за ванредне ситуације.

Лица са подручја за које је наређена евакуација обавезна су да поступају у складу са наредбом о евакуацији.

Члан 59.

Планирање, припрему, координацију и спровођење евакуације са територије једне на територију друге јединице локалне самоуправе врше штабови за ванредне ситуације обе јединице локалне самоуправе.

Координацију спровођења евакуације са територије једне или више јединица локалне самоуправе на територију друге јединице локалне самоуправе врши окружни, односно градски штаб за ванредне ситуације.

Поред штабова за ванредне ситуације, у извршавању евакуације дужни су да учествују органи јединица локалне самоуправе, снаге Министарства, привредна друштва и друга правна лица, чији су задаци и обавезе утврђени плановима заштите и спасавања у ванредним ситуацијама.

При планирању и спровођењу евакуације остварује се сарадња са надлежним државним органима, Црвеним крстом Србије, хуманитарним организацијама и другим организацијама које учествују у извршавању евакуације.

Ближе прописе о спровођењу евакуације и висини накнаде за евакуацију доноси Влада.

Склањање и урбанистичке мере заштите

Члан 60.

Ради заштите од елементарних непогода и других несрећа, органи државне управе, органи локалне самоуправе и привредна друштва и друга правна лица, у оквиру својих права и дужности, дужна су да обезбеде да се становништво, односно запослени, склоне у склоништа и друге објекте погодне за заштиту.

При изградњи објеката у градовима и привредним центрима, као и другим насељеним местима која би, према Процени угрожености, могла бити циљ напада у рату, инвеститор је дужан да, у складу са просторним односно урбанистичким планом, обезбеди изградњу склоништа или других заштитних објеката за заштиту и склањање.

Члан 61.

Просторним односно урбанистичким планом у оквиру мера уређења и припреме територије за потребе одбране земље утврђују се услови и мере заштите и спасавања, обавеза изградње склоништа, тип и отпорност склоништа и прилагођавање других објеката погодних за заштиту и склањање.

При изради планске документације из става 1. овог члана, привредна друштва, друга правна лица која су овлашћена за припремање и извршавање просторних и урбанистичких планова, дужна су да од надлежне службе прибаве услове којима се утврђују урбанистичке мере заштите од ратних дејстава и елементарних непогода и исте уграде у планску документацију.

Носилац израде планске документације из става 2. овог члана дужан је да од надлежног органа прибави ближе услове за изградњу склоништа, и то: тип, микролокацију, капацитет, отпорност, положај у односу на површину тла (укопана-полуукопана) и друго.

Члан 62.

Склањање људи, материјалних и културних добара обухвата планирање и изградњу склоништа, других заштитних објеката, прилагођавање нових и постојећих комуналних објеката и подземних саобраћајница, као и објеката погодних за заштиту и склањање, њихово одржавање и коришћење за заштиту људи од природних и других несрећа.

Као други заштитни објекти из става 1. овог члана користе се подрумске и друге подземне просторије у стамбеним и другим зградама, прилагођене за склањање људи и материјалних добара, напуштени тунели, пећине и други природни објекти.

Ближе прописе о техничким нормативима за изградњу и одржавање склоништа и прилагођавање комуналних, саобраћајних и других подземних објеката потребама склањања доноси Министар.

Члан 63.

Ради заштите људи, материјалних и културних добара:

1) породична склоништа се граде као подрумске и друге погодне просторије са армирано-бетонским конструктивним елементима;

2) кућна склоништа основне заштите граде се у склопу стамбених зграда чија је укупно развијена бруто површина већа од 5.000 m², а у склопу

зграда мање бруто развијене површине од 5.000 m² граде се склоништа допунске заштите;

3) јавна склоништа у градовима и већим насељима граде се на местима на којима се окупља већи број грађана;

Под јавним склоништима из става 1. тачка 3) овог члана подразумевају се и блоковска склоништа.

Као јавна склоништа могу се користити и постојећи комунални, саобраћајни и други инфраструктурни објекти испод површине тла, прилагођени за склањање.

Инвеститор је дужан да приликом изградње нових комуналних и других објеката у градовима прилагоди те објекте за склањање људи.

Члан 64.

Инвеститор може бити ослобођен обавезе изградње склоништа, решењем надлежне службе, на основу прибављеног мишљења органа надлежног за послове урбанизма о непостојању техничких услова за изградњу склоништа у складу са законом и другим прописима.

Уколико инвеститор не гради склониште, дужан је да уплати накнаду у висини 2% од укупне вредности грађевинског дела објекта која се уплаћују Јавном предузећу за склоништа.

Обрачун накнаде из става 2. овог члана врши Јавно предузеће за склоништа које инвеститору након уплате издаје потврду о регулисању обавезе.

Инвеститори изградње блоковских склоништа дужни су да по прибављању употребне дозволе за изграђено склониште у року од 15 дана склониште предају на управљање и одржавање Јавном предузећу за склоништа.

Изградњу, одржавање, техничку контролу и мирнодопско коришћење јавних и блоковских склоништа врши Јавно предузеће за склоништа.

Јавно предузеће за склоништа користи јавна и блоковска склоништа као средства у јавној својини и њима управља.

Склоништа из става 5. овог члана могу се издавати у закуп у мирнодопским условима.

Члан 65.

Грађевинским делом објекта из члана 64. став 2. овог закона сматра се: грађевински објекат са електричном, водоводном, канализационом, телефонском, громобранском и инсталацијом грејања; делови објекта у којима су смештене трафо станице, ложioniце, подрумски простор, гараже и др, ако су сталног карактера; трибине, свлационице и друге зграде на спортским теренима; дограђени и надзидани нови простор који са постојећим објектом чини грађевинску целину. У вредност грађевинског дела објекта не урачунава се вредност опреме и намештаја, трошкови за уређење земљишта које служи за редовну употребу објекта, као и вредност привремених објеката који су служили за његову изградњу.

Поред привремених објеката из става 1. овог члана, накнада из члана 64. став 2. се не плаћа ни за објекте као што су киосци за продају робе на мало, за обављање угоститељске и занатске делатности, продају штампе, сувенира и дувана, као и за изградњу пољопривредних објеката (штала, силоса и других објеката за смештај стоке и пољопривредних производа).

Надлежни орган за издавање дозволе издаће грађевинску дозволу за изградњу објекта у коме се не гради склониште само уколико инвеститор приложи доказ о плаћеној накнади за изградњу склоништа у смислу члана 65. став 2. овог закона.

Орган за издавање грађевинске дозволе не може да изда грађевинску односно употребну дозволу за објекат за који се гради склониште, уколико нису испуњени прописани посебни услови за изградњу односно употребу склоништа.

Управни надзор над извршавањем послова из чл. 64, 65. и 66. врши Министарство.

Ближе прописе о начину утврђивања вредности грађевинског дела објекта из става 1. овог члана и начину обрачуна накнаде за склониште доноси Министар.

Члан 66.

Средства за изградњу и одржавање јавних склоништа обезбеђују се:

- 1) из накнада прикупљених по основу члана 64. став 2. овог закона;
- 2) из закупнине из члана 64. став 7. за коришћење јавних и блоковских склоништа;
- 3) из других извора.

Надлежна служба доноси програм изградње и одржавања јавних склоништа, на предлог Јавног предузећа за склоништа.

Власници кућних склоништа, склоништа привредних друштава и других правних лица обезбеђују одржавање својих склоништа.

Члан 67.

Приликом коришћења склоништа за мирнодопске потребе, не могу се вршити адаптације или реконструкције које би утицале или би могле утицати на исправност склоништа, нити се склоништа могу користити у сврхе које би погоршале њихове хигијенске и техничке услове.

У случају проглашења ванредне ситуације, склоништа која се користе у мирнодопске сврхе могу се испразнити, а у случају проглашења ванредног или ратног стања морају се испразнити и оспособити за заштиту у року који одреди штаб за ванредне ситуације, а најкасније у року од 24 часа.

Ако мирнодопски корисник склоништа не изврши обавезу из става 2. овог члана, надлежни орган предузима потребне мере за принудно пражњење склоништа о трошку корисника.

Збрињавање угрожених и пострадалих

Члан 68.

Збрињавањем угрожених, пострадалих, избеглих и евакуисаних лица у ванредним ситуацијама непосредно руководе штабови за ванредне ситуације и повереници цивилне заштите, односно заменици повереника, док се не створе услови у којима ће даљу бригу о збрињавању преузети надлежни органи.

Служба тражења Црвеног крста Србије води евиденцију о жртвама несреће, тражи лица која су пријављена као нестала услед несреће, обавештава чланове породице и надлежне органе и обавља послове спајања породица које су раздвојене услед несреће.

Планирање збрињавања угрожених, пострадалих, избеглих и евакуисаних лица у ванредним ситуацијама врши надлежни орган јединице локалне самоуправе, у сарадњи са штабовима за ванредне ситуације и у складу са Планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама.

Члан 69.

Власници и корисници објеката и просторија у јавној употреби (туристичко-угоститељски објекти, рекреациони центри, здравствене установе које обављају делатност рехабилитације, студентски и ученички домови, школе и др), као и приватни објекти погодни за смештај, дужни су да приме на привремени смештај грађане са угрожених подручја, када то наложи надлежни штаб за ванредне ситуације.

Накнада за коришћење објеката и просторија из става 1 овог члана исплаћује се по тржишним условима на дан предаје.

У извршавању задатака збрињавања угрожених и настрадалих учествују и сарађују надлежна служба, Црвени крст Србије, удружења и грађани. Одлуком градоначелника, односно председника општине, на предлог штаба за ванредне ситуације, поверавају се Црвеном крсту Србије одређени послови збрињавања, који су у складу са његовим јавним овлашћењима и програмским активностима.

Ближе прописе о накнади из става 2. овог члана доноси Влада.

Радиолошка, хемијска и биолошка заштита

Члан 70.

Радиолошка, хемијска и биолошка заштита (у даљем тексту: РХБ заштита) обухвата мере и поступке који се организују и спроводе ради спречавања, ублажавања и отклањања последица РХБ контаминације настале као последица употребе у рату нуклеарних, хемијских и биолошких борбених средстава.

РХБ заштита обухвата контролу, извиђање, личну и колективну заштиту и деконтаминацију.

Лична заштита обухвата мере и поступке које сваки грађанин предузима ради личне заштите, употребом средстава за личну РХБ заштиту.

Колективна заштита становништва представља основу заштите у урбаној средини и предузећима, којом се обезбеђује колективна заштита грађана и материјалних добара од последица РХБ дејстава.

Заштита од акцидената са радиоактивним и нуклеарним материјалом спроводи се, у складу са другим прописима.

Заштита од техничко-технолошких несрећа

Члан 71.

Заштита од техничко-технолошких несрећа (у даљем тексту: удес) у којима су угрожени животи и здравље људи, материјална добра и животна средина, обухвата неопходне мере за спречавање и отклањање последица од удеса, у складу са законом и другим прописима.

Члан 72.

Привредно друштво и друго правно лице које обавља активности у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја у прописаним количинама, које управља објектима специфичне делатности са аспекта повишеног ризика по живот и здравље људи од несрећа и терористичких активности, дужно је да предузме све неопходне мере за спречавање удеса и ограничавања утицаја тог удеса, на живот и здравље људи и животну средину, у складу са законом.

Привредно друштво и друго правно лице које се бави активностима у рудницима и објектима у којима се користе или складиште и одлажу радиоактивни и нуклеарни материјали, чије последице у случају удеса угрожавају безбедност и животе људи, материјална добра и животну средину, организује и спроводи заштиту и спасавање људи и заштиту животне средине од последица удеса, у складу са посебним прописима.

Опште обавезе

Члан 73.

Привредно друштво и друго правно лице из члана 72. овог закона дужно је, узимајући у обзир делатност којом се бави, врсту и количину опасних материја и објекте које користи, да сачини и Министарству достави План заштите од удеса и да, у складу са тим документом, предузме мере за спречавање удеса и ограничавање утицаја удеса на живот и здравље људи, материјална добра и животну средину.

СЕВЕСО постројења израђују планове заштите од удеса, у складу са прописима из области заштите животне средине.

Ближе прописе о врсти и количини опасних материја, објектима и другим критеријумима на основу којих се сачињава План заштите од удеса и предузимају мере из става 1. овог члана доноси Министар.

Члан 74.

Привредно друштво и друго правно лице из члана 72. овог закона, пре израде Плана заштите од удеса, дужно је да Министарство обавести о следећим променама и према роковима достављања, и то:

- 1) о организационој промени, новом постројењу или објекту – најкасније три месеца пре промене, односно почетка рада;
- 2) о повећању количина опасних материја од мањих до количина утврђених прописом из члана 73. став 3. овог закона и о промени намене објекта - најкасније 30 дана од дана повећања количине, односно настале промене;
- 3) о престанку рада друштва, постројења или објекта, као и о модификацији постројења, промени количине, природе и физичког облика опасних материја, промени поступка у начину коришћења опасних материја или другој промени која може утицати на могућност настанка удеса – најкасније тридесет дана од настале промене.

Привредно друштво и друго правно лице из члана 72. овог закона дужно је да о трајном престанку или конзервацији постројења због дужег прекида рада, одмах обавести Министарство.

Обавештавање о удесу

Члан 75.

Привредно друштво и друго правно лице дужно је да о удесу, без одлагања, обавести надлежне органе и службе Републике Србије, орган аутономне покрајине и орган јединице локалне самоуправе, и то о чињеницама и околностима удеса, опасним материјама на месту удеса, расположивим подацима за процену последица удеса за људе, материјална добра и животну средину и о предузетим хитним мерама.

Привредно друштво и друго правно лице дужно је да без одлагања обавести надлежне органе и службе из става 1. овог члана и о накнадно прикупљеним подацима о удесу.

Привредно друштво и друго правно лице дужно је да, у року од 30 дана од дана удеса, Министарству достави анализу о удесу, а у року од 60 дана од дана удеса обавести надлежне органе и службе из става 1. овог члана о својим плановима за отклањање средњорочних и дугорочних последица удеса и за спречавање настанка поновног удеса.

Министарство врши контролу извршења обавеза из ст. 1. до 3. овог члана.

Обавештавање о опасности од удеса

Члан 76.

Министарство, на основу обавештења и података прикупљених у складу са законом, као и утврђене процене ризика од активности привредних друштава и других правних лица које могу изазвати удес, обавештава о опасностима од удеса у што краћем року надлежне органе Републике Србије, као и органе аутономне покрајине и органе јединица локалне самоуправе надлежне на подручју које може бити захваћено ефектима удеса.

Обавештавање о опасности од удеса са прекограничним ефектима

Члан 77.

Министарство, на основу обавештења и података прикупљених у складу са овим и другим законом, као и сопствене процене ризика од активности привредних друштава и других правних лица које представљају непосредну опасност од удеса са прекограничним ефектима, обавештава о опасностима од удеса у што краћем року надлежни орган земље која може бити захваћена ефектима удеса.

Министарство ће надлежном органу друге земље из става 1. овог члана, на његов захтев, пружити и додатна обавештења у вези са процењеним прекограничним ефектима удеса, као и о другим битним чињеницама.

Ако Министарство закључи да су захтеви надлежног органа друге земље неосновани, обавестиће га о томе.

О прикупљеним подацима од надлежних органа других земаља у вези удеса са прекограничним ефектима, Министарство обавештава надлежне органе и службе Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе.

Ближе прописе о поступку обавештавања и начину размене података са другим земљама које могу бити захваћене удесом са прекограничним ефектима, доноси Министар.

Регистар

Члан 78.

Министарство, на основу Плана заштите од удеса, израђује и води регистар правних лица која производе, прерађују, користе и складиште опасне материје.

Регистар садржи попис, врсту и количину опасних материја (складишне капацитете), податке о расположивим средствима и опреми за заштиту и интервенисање, о насталим удесима, о мерама које су предузете по извршеном инспекцијском надзору и друге податке од значаја за процену вероватноће настанка удеса.

Ближе прописе о садржају и начину вођења регистра привредних друштава и правних лица из става 1. овог члана доноси Министар.

План заштите од удеса

Члан 79.

Привредно друштво и друго правно лице дужно је да примени План заштите од удеса у случају удеса или у случају настанка околности које могу изазвати удес.

План заштите од удеса обухвата:

1) организацију и поступке обавештавања, активирања органа и структура за реаговање у случају удеса, процену настале ситуације и доношење одлука;

2) мере за смањење ризика за запослене на ризичним радним местима захваћеним удесом;

3) организацију за рано упозорење и обавештавање о удесу надлежних органа Републике и јединица локалне самоуправе и, преко њих, становништва, као и сопствене мере пружања помоћи при спровођењу планова заштите по којима поступају ти органи;

4) организацију рада органа и запослених у спровођењу мера заштите и спасавања људи и заштити животне средине у случају удеса;

5) организацију информисања јавности;

6) организацију наставка рада и опоравка од удеса.

Привредно друштво и друго правно лице План заштите од удеса ажурира и тестира по потреби, а обавезно је да то учини најмање једанпут у периоду од две године.

Привредно друштво и друго правно лице усклађује План заштите од удеса са планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама надлежних органа јединица локалне самоуправе, органа аутономне покрајине и органа Републике Србије.

Ближе прописе о начину израде и садржају Плана заштите од удеса из ст. 1. и 2. овог члана доноси Министар.

Члан 80.

Привредно друштво и друго правно лице дужно је да изради и достави Министарству План заштите од удеса:

- 1) које се први пут региструје за обављање послова и активности са опасним материјама, најмање три месеца пре пуштања у рад погона и постројења;
- 2) које већ обавља послове и активности са опасним материјама, за нове погоне и постројења најмање три месеца пре пуштања у рад;
- 3) која већ обављају послове и активности са опасним материјама, за постојећа постројења најкасније шест месеци од дана ступања на снагу овог закона;
- 4) која већ обављају послове и активности са опасним материјама, за постројења чије су активности биле такве да су опасне материје биле присутне у количинама мањим од прописаних, у случају повећања до количина прописаних актом из члану 73. став 3. овог закона, најкасније три месеца од дана промене.

Привредно друштво и друго правно лице може само да сачини План заштите од удеса или да за то ангажује друго правно лице регистровано за обављање делатности пројектовања, инжењеринга, израде студија и анализа.

Правна лица за израду докумената из става 2 овог члана морају имати одговарајуће овлашћење издато од стране надлежног органа.

Привредно друштво и друго правно лице из става 1. овог члана уз План заштите подноси захтев за давање сагласности на исти.

Привредно друштво из става 1. овог члана дужно је да достави доказ о уплаћеној административној такси.

Информисање о превентивним безбедносним мерама

Члан 81.

Подаци о потенцијалним опасностима од удеса, превентивним безбедносним мерама и поступцима и мерама у случају удеса привредног друштва и другог правног лица морају бити доступни јавности и морају се ажурирати најмање једанпут у три године.

Ближе прописе о садржају информације из става 1. овог члана доноси Министар.

Обавезе Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе

Члан 82.

На основу Процене угрожености Републике Србије, извештаја о безбедности и планова заштите од удеса привредних друштава на својој територији, као и података других земаља о удесима са прекограничним ефектима, надлежни орган Републике Србије и јединица локалне самоуправе сачињава екстерни План заштите од удеса на територији за коју је надлежан.

План заштите од удеса саставни је део Плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, а израђује се на основу извештаја о безбедности и планова заштите од удеса привредних друштава и других правних лица са

односне територије, као и података других земаља о удесима са прекограничним ефектима.

План заштите од удеса доносе органи надлежни за доношење Плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама.

План заштите од удеса израђује се сходно одредбама члана 45. овог закона према којима се израђује и План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама.

План се израђује по методологији о садржају Плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, у складу са чл. 45. до 49. овог закона.

Заштита од рушења и спасавање из рушевина

Члан 83.

Заштита од рушења спроводи се као превентивна мера у оквиру просторног и урбанистичког планирања, уз примену грађевинско-техничких и других мера, а у складу са процењеним сеизмичким ризиком, за шта су одговорни органи урбанистичко-грађевинске делатности.

Ради спасавања људи и материјалних добара из рушевина које могу настати услед елементарних непогода и других несрећа, организују се и спроводе одговарајуће радње и поступци за извиђање рушевина, проналажење лица затрпаних у рушевинама, осигурање оштећених и померених делова конструкција зграда и објеката ради спречавања даљег рушења, спасавање затрпаних односно њихово извлачење изван зоне рушења, мере прве помоћи и хитне медицинске помоћи, као и друге мере којима се доприноси заштити и спасавању из рушевина.

Заштита и спасавање од поплава и несрећа на води и под водом

Члан 84.

Заштита и спасавање од поплава и других несрећа на води и под водом обухвата планирање, изградњу, одржавање и ојачавање оштећених објеката за заштиту од поплава, осматрање и извиђање стања водостаја, узбуњивање, планирање и спровођење евакуације становништва и материјалних добара из угрожених подручја, планирање и обезбеђење превозења и прелаза преко река и језера, одстрањивање воде из поплавлених објеката, проналажење и извлачење настрадалих и утопљених, збрињавање угроженог становништва и санирање последица изазваних поплавама.

Општим и оперативним планом за одбрану од поплава утврђује се праћење, организација и спровођење одбране од поплава која је у надлежности водопривредних органа, привредних друштава и других правних лица чија је делатност заштита од штетног дејства вода и управљање водама и водопривредним објектима.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе израђује план заштите и спасавања од поплава за територију јединице локалне самоуправе.

План из става 3. овог члана мора бити усклађен са Националним планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама Републике Србије.

Члан 85.

Републички хидрометеоролошки завод и надлежни републички и покрајински орган за водопривреду и јавна водопривредна предузећа, сходно

извештајима и прогнозама, обавештавају надлежну службу и надлежне штабове за ванредне ситуације о нивоима водостаја, проглашеној фази одбране, развоју ситуације и мерама које се предузимају.

Уколико је одбрамбена линија угрожена дуготрајним високим водостајем или дође до превазилажења критичног водостаја за који је одбрамбени систем димензионисан, надлежни штаб за ванредне ситуације предузима мере непосредне одбране од поплава и предлаже проглашење ванредне ситуације.

Надлежни штаб за ванредне ситуације може се укључити у активности заштите од поплава и пре проглашења ванредне ситуације, ако је на основу процењеног ризика то потребно.

У заштити и спасавању људи, материјалних и културних добара и животне средине од поплава учествују: органи и организације надлежни за водопривреду, надлежна служба и друге организационе јединице Министарства, јединице цивилне заштите, овлашћена и оспособљена правна лица и друге оспособљене организације, грађани и други субјекти чија је имовина угрожена поплавом, а по потреби и Војска Србије.

Одбрану од поплава на неуређеним водотоковима ван система редовне одбране водопривредних предузећа, планирају и спроводе јединице локалне самоуправе, надлежни орган и штабови за ванредне ситуације и правна и физичка лица чија је имовина угрожена од ових поплава.

Штаб за ванредне ситуације, с обзиром на карактер бујичних поплава, предузима планом утврђене мере одмах по сазнању да постоји опасност и ризик од настанка бујичних поплава.

Заштита и спасавање на неприступачним теренима

Члан 86.

Организација и спровођење заштите и спасавања од несрећа на неприступачним теренима обухвата спасавање на планинама, из снежних лавина, јама, пећина и сличних места.

Надлежна служба организује спровођење заштите и спасавања од несрећа на неприступачним теренима.

У заштити и спасавању од несрећа на неприступачним теренима, на захтев надлежне службе, учествује Горска служба спасавања Србије.

У случају несрећа у којима је угрожен већи број људи или је неопходна додатна помоћ у људству и материјалним средствима, у акцију спасавања укључују се друге организационе јединице Министарства, Војске Србије и овлашћена и оспособљена правна лица.

Заштита и спасавање од пожара и експлозија

Члан 87.

Заштита и спасавање од пожара и експлозија обухвата организацију и спровођење превентивних мера у свим срединама, а посебно објектима у којима се складиште запаљиве и експлозивне материје и просторима где постоји могућност настанка пожара.

Заштита и спасавање од пожара и експлозија уређује се посебним законом.

Заштита од НУС

Члан 88.

Заштита од НУС обухвата процену опасности од НУС, извиђање, обележавање, проналажење, ископавање, обезбеђење, идентификацију, уклањање, транспорт, привремено складиштење и уништавање НУС.

Уклањање и уништавање НУС и друге послове из става 1. овог члана организује и обавља надлежна служба, а може их обављати и овлашћено правно лице, у складу са овим законом и другим прописом.

Ближе прописе о начину уклањања и уништавања НУС и обављању других послова из става 1. овог члана доноси Влада.

Члан 89.

Територијално надлежни домови здравља, односно заводи за хитну медицинску помоћ обезбеђују медицинску подршку током акције уклањања и уништавања НУС.

Грађани, државни органи, привредна друштва и друга правна лица дужни су да о откривеним НУС одмах обавесте најближу полицијску станицу или оперативни центар 112, видљивим знаком обележе место где се налазе НУС и обезбеде их док не дођу овлашћена лица.

Прва и медицинска помоћ

Члан 90.

Организација и спровођење прве помоћи у случају елементарних непогода и других несрећа, обухвата све облике прве помоћи, самопомоћи и узајамне помоћи и збрињавање повређених и оболелих. У пружању прве помоћи као носиоци учествују екипе Црвеног крста Србије, Горске службе спасавања Србије, надлежна служба, јединице цивилне заштите и, у оквиру личне, узајамне и колективне заштите, грађани.

Организација и спровођење медицинске помоћи обухвата све облике медицинске помоћи угроженом и пострадалом становништву на подручју захваћеном елементарном непогодом и другом несрећом, коју пружају здравствене установе.

Асанација терена

Члан 91.

Асанација терена обухвата уклањање, идентификацију и хитно сахрањивање погинулих односно умрлих, уклањање лешева животиња, дезинфекцију, дезинсекцију, дератизацију, деконтаминацију и ремедијацију објеката и терена.

У отклањању последица и спровођењу асанације, у складу са својим овлашћењима и дужностима, учествују државни органи, јединице локалне самоуправе, здравствене и ветеринарске установе, комунална предузећа и друга овлашћена и оспособљена правна лица, снаге надлежне службе, јединице цивилне заштите и, у оквиру личне и колективне заштите, грађани.

Очување добара битних за опстанак

Члан 92.

Очување добара битних за опстанак обухвата очување објеката за водоснабдевање, одржавање потребног обима пољопривредне и друге производње и опстанак биљног и животињског фонда кроз обезбеђење и чување потребних количина и врста добара неопходних за живот становништва, као и културно-историјских, материјалних и других битних добара у условима елементарних непогода и других несрећа.

Надлежни државни органи, органи јединица локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица, установе и друге организације, дужне су да планирају, организују и спроводе заштиту и спасавање културно-историјских, материјалних и добара битних за опстанак.

Члан 93.

У случајевима нарушеног редовног снабдевања водом због елементарних непогода и других несрећа, комунална предузећа и друга привредна друштва, произвођачи и дистрибутери воде, дужни су да обезбеде потребне количине воде, мере контролу исправности воде и одржавају системе за водоснабдевање.

Јединице локалне самоуправе евидентирају, уређују и воде бригу о алтернативним могућностима за водоснабдевање.

Штаб за ванредне ситуације координира дистрибуцију воде и ангажује све расположиве капацитете за транспорт и дистрибуцију воде.

Члан 94.

Заштита и спасавање животиња спроводи се, првенствено, благовременим припремама привредних друштава и других организација које се баве узгојем стоке и производњом намирница животињског порекла, као и оспособљавањем власника стоке за вршење превентивних мера и поступака у заштити животиња.

У спровођењу неопходних мера и акција заштите и спасавања животиња, ангажују се, првенствено, ветеринарске организације и службе, привредна друштва из области кланичне индустрије и друга привредна друштва и организације које се баве узгојем стоке, заштитом и складиштењем намирница животињског порекла, као и пољопривредни произвођачи.

У случају угрожености сточног фонда на територији захваћеној елементарним непогодама и другим несрећама, штаб за ванредне ситуације организује евакуацију и збрињавање сточног фонда.

Хитно успостављање неопходних служби од јавног интереса

Члан 95.

Хитно успостављање неопходних служби од јавног интереса подразумева предузимање потребних мера и радњи за успостављање њихове нарушене функције, као што су снабдевање неопходним намирницама, електричном и топлотном енергијом, гасом, услуге здравствене и социјалне заштите, водовода и канализације, саобраћаја, ПТТ и друге услуге, у складу са планом за заштиту и спасавање у ванредним ситуацијама јединица локалне самоуправе.

Органи државне управе, органи аутономне покрајине, органи јединица локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица која се баве делатношћу из става 1. овога члана, дужни су да обезбеде њихово функционисање, у складу са законом, другим прописима и општим актима.

2. Повереници цивилне заштите и јединице цивилне заштите

Повереници цивилне заштите

Члан 96.

Повереници цивилне заштите (у даљем тексту: повереници) и заменици повереника постављају се ради обављања послова заштите и спасавања у насељеним местима, делу насеља, стамбеним зградама и селима (у даљем тексту: насеља) привредним друштвима и другим правним лицима, органима државне управе.

У органу државне управе, према сопственој процени, повереници односно заменици се постављају зависно од организационе структуре, простора организовања и деловања и броја запослених.

У привредном друштву и другом правном лицу, према сопственој процени ових субјеката, повереници односно заменици се постављају зависно од организационе структуре, простора организовања и деловања и броја запослених.

Повереника и заменика повереника поставља и разрешава:

- 1) у органу државне управе-руководилац органа државне управе;
- 2) у привредном друштву и другом правном лицу – директор, односно други надлежни орган одређен општим актом;
- 3) у насељу – штаб за ванредне ситуације јединице локалне самоуправе.

Повереници и заменици повереника у насељу постављају се по основу распореда у цивилној заштити, а у привредним друштвима по основу радне обавезе.

Члан 97.

Повереници и заменици повереника у органима државне управе, органима аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, привредним друштвима и другим правним лицима предузимају мере и активности на учешћу запослених у спровођењу личне, узајамне и колективне заштите и извршавању других задатака заштите и спасавања људи и материјалних добара у зградама и објектима за које су задужени.

Повереници и заменици повереника у насељима предузимају непосредне мере за учешће грађана у спровођењу мера и задатака цивилне заштите и личне, узајамне и колективне заштите и руководи јединицама цивилне заштите опште намене.

Грађани на угроженим и настрадалим подручјима дужни су да поступају у складу са упутствима повереника, односно заменика повереника.

Јединице цивилне заштите

Члан 98.

Јединице цивилне заштите образују се, опремају и оспособљавају као оперативне снаге за извршавање задатака цивилне заштите.

Јединице цивилне заштите образују се као специјализоване јединице и јединице опште намене.

Јединице цивилне заштите образују се у складу са Проценом угрожености за Републику Србију, јединице локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица.

Члан 99.

Специјализоване јединице образују се, опремају и обучавају ради извршавања сложених задатака цивилне заштите.

Специјализоване јединице надлежна служба образује за територију Републике Србије, односно за подручја управних округа.

Специјализоване јединице образују привредна друштва и друга правна лица која у складу са Проценом угрожености представљају потенцијални извор угрожавања шире територије.

Јединице опште намене образују јединице локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица, као привремене саставе од добровољаца и радно способног становништва, односно запослених, за извршавање једноставнијих послова заштите и спасавања.

Члан 100.

Специјализоване јединице цивилне заштите које формира надлежна служба попуњавају се запосленим лицима надлежне службе, војним обвезницима и обвезницима цивилне заштите.

Са припадницима цивилне заштите који су распоређени у јединице из става 1. овог члана, које морају одржавати сталну спремност, односно које су намењене за обављање специјализованих високостручних задатака цивилне заштите на подручју Републике Србије или за пружање помоћи другим државама, закључује се уговор о активној резерви.

Активна резерва представља обучени резервни састав цивилне заштите, који се ангажује за попуну јединица цивилне заштите ради извршавања задатака у одређеном периоду, чија су права и дужности регулисана законом и закљученим уговором.

Припадници активне резерве се ангажују на задацима одржавања оперативне и функционалне способности. Обучавања, ангажовања на задацима цивилне заштите у складу са закљученим уговором. Планским обучавањем и кондицирањем припадника активне резерве обезбеђује се виши степен оспособљености у односу на остале припаднике резервног састава цивилне заштите.

Уговор о служби у цивилној заштити из става 2. овог члана закључује се на основу јавно расписаног огласа. Појединачни типски уговор закључује руководиоца надлежне службе.

Припаднику цивилне заштите који је по основу уговора о активној резерви позван ради извршавања задатака цивилне заштите, мирује радни

однос за време извршавања задатака, а дужан је да се врати на посао одмах по престанку ангажовања на задацима цивилне заштите.

Командире јединица цивилне заштите које формира и организује надлежна служба, поставља на ту дужност и разрешава руководиоца надлежне службе.

Ближе прописе о начину и условима ангажовања припадника цивилне заштите који су распоређени у јединице цивилне заштите из става 1. овог члана доноси Влада.

Члан 101.

Врсту и број специјализованих јединица цивилне заштите утврђује надлежна служба, на основу Процене угрожености Републике Србије, у складу са овим законом и другим прописима и општим актима.

Члан 102.

Специјализоване јединице цивилне заштите образују се као:

- 1) јединице за заштиту од пожара;
- 2) јединице за спасавање на води и под водом;
- 3) јединице за спасавање на неприступачним теренима;
- 4) јединице за пружање прве помоћи;
- 5) јединице за откривање и уништавање НУС-а;
- 6) јединице за РХБ заштиту;
- 7) јединице за спасавање из рушевина;
- 8) јединице за осматрање;
- 9) јединице за узбуњивање;
- 10) јединице за телекомуникације;
- 11) јединице за збрињавање.

Поред јединица наведених у ставу 1. овог члана, надлежна служба, у складу са Проценом угрожености Републике Србије, потребама и могућностима, може образовати и друге врсте специјализованих јединица и органа.

Ближе прописе о организацији и начину употребе специјализованих јединица цивилне заштите доноси Министар.

3. Систем осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања

Члан 103.

Основни задатак система осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања је откривање, праћење и прикупљање података о свим врстама опасности које могу угрозити људе, животну средину, материјална и културна добра.

Имаоци телекомуникационих система и средстава дужни су да служби 112 омогуће приоритетно коришћење веза у ванредним ситуацијама.

Субјекти система осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања су: Служба 112, органи државне управе, полиција, Војска Србије, привредна друштва, службе од јавног интереса и друга правна лица која се у оквиру своје редовне делатности баве осматрањем, евидентирањем, анализом и прогнозирањем одређених појава и стања у хидрометеорологији, сеизмологији, заштити од пожара, водопривреди, хемијској и радиолошкој заштити, здравству, пољопривреди, електропривреди, саобраћају и другим областима.

Субјекти из става 3. овог члана који оперативно прикупљају податке, укључујући и податке из међународне размене, дужни су да обавештавају Службу 112 о опасностима из ваздушног простора, стању времена, климе и вода и да достављају анализе, прогнозе и упозорења о хидрометеоролошким и геолошким појавама, елементарним непогодама, другим природним, техничко-технолошким и другим већим несрећама, као и о садржају опасних материја у ваздуху, земљишту и водама изнад дозвољених вредности и све друге прикупљене податке о појавама које могу угрожити људе, материјална средства и животну средину.

Субјекти из става 3. овог члана, који врше аутоматско прикупљање података, дужни су да обезбеде њихово аутоматско прослеђивање Служби 112.

Члан 104.

Служба 112 као субјекат система осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања обавља следеће задатке:

- 1) примање позива за помоћ;
- 2) рано упозоравање, обавештавање и узбуњивање становништва, надлежних органа, привредних друштава и других правних лица у зони угрожености, као и снага заштите и спасавања;
- 3) обезбеђење јединственог комуникационо-информационог система;
- 4) обезбеђење функционалне интеграције службе од интереса за заштиту и спасавање и управљање у ванредним ситуацијама;
- 5) обезбеђује међународну размену података у области заштите и спасавања од последица елементарних непогода и других несрећа.

Служба 112 за извршавање својих задатака, поред сопствених, користи телекомуникационе системе опште и посебне намене.

Службу 112 чине:

- 1) Национални центар 112;
- 2) оперативни центри 112;
- 3) осматрачке станице;
- 4) систем јавног узбуњивања.

Члан 105.

Национални центар 112 и оперативни центри 112, у складу са прописаном процедуром прикупљају, анализирају, прате и обавештавају надлежне органе и институције о свим врстама информација из области ванредних ситуација.

Национални центар 112 обавља међународне комуникационо-информативне послове из области заштите од елементарних непогода и других несрећа.

Оперативни центри 112 раде као јединствени комуникационо-информативни центар.

Осматрачке станице се образују у циљу прикупљања података о могућим опасностима, ефектима и последицама елементарних непогода и других несрећа. Осматрачке станице образује и њима управља Министарство.

Процедуре из става 1. овог члана прописује Министар.

Систем узбуњивања се састоји од одговарајућих јавних сирена, уређаја, спојних путева и техничких средстава за управљање, као и њихове организације размештаја, процедуре управљања, употребе и одржавања.

Изградњу и одржавање система за узбуњивање финансира јединица локалне самоуправе, у складу са Проценом угрожености, овим законом, акустичком студијом и другим прописима и општим актима.

Системом за узбуњивање управља надлежна служба.

Министар прописује техничке нормативе за планирање, изградњу и одржавање система за узбуњивање.

Члан 106.

Електропривредна, водопривредна и друга привредна друштва која користе хидросистеме, дужна су да обезбеде благовремено обавештавање и узбуњивање становништва о опасностима изазваним хидросистемима која користе.

Субјекти из става 1 овог члана дужни су да својим средствима израде, дограде и одржавају системе за обавештавање и узбуњивање, односно да се укључе у систем за узбуњивање у Републици Србији.

Члан 107.

Радио-дифузне и телевизијске станице са националним, регионалним и локалним фреквенцијама, дужне су да на захтев оперативног центра 112 одмах прекину емитовање програма, ради преношења одговарајућих обавештења од интереса за заштиту и спасавање.

Оператери мобилне телефоније дужни су да на захтев оперативног центра 112 обезбеде бесплатно преношење обавештења од интереса за заштиту и спасавање телефонским претплатницима.

Оператери фиксних и мобилних телефонија дужни су да редовно достављају Служби 112 ажуриране базе података о корисницима претплатничких телефонских бројева фиксних и мобилних телефонија на територији Републике Србије.

Базе података из става 3. овог члана могу се искључиво користити за потребе надлежног органа и оперативног центра 112.

Правна лица која се баве мобилним телекомуникацијама дужна су да за потребе надлежне службе и оперативног центра 112, у циљу заштите и спасавања, обезбеде бесплатну услугу лоцирања места позиваоца (долазног позива).

Члан 108.

За потребе праћења стања и управљања ванредним ситуацијама, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу формирати ситуациони центар.

Ситуациони центар је обавезан да прикупљене податке доставља територијално надлежном оперативном центру 112.

Члан 109.

Ради ефикасног прикупљања података, обавештења и информација из члана 103. овог закона, у јавној телефонској мрежи користи се бесплатни позивни број 112 као јединствени европски број за хитне службе.

Обавештење о телефонском броју 112 и знаци за узбуњивање морају бити истакнути на видном месту у свим јавним установама и другим јавним местима.

Свако правно и физичко лице дужно је да обавести оперативни центар 112 о свакој уоченој опасности и незгоди.

Ближе прописе о организацији и функционисању система осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања доноси Влада.

Члан 110.

Власници пословних, стамбених и других зграда и објеката, дужни су да за потребе система осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања омогуће инсталирање сирена и других одговарајућих уређаја и средстава система осматрања, обавештавања и узбуњивања на тим објектима и омогуће приступ за њихово одржавање, уз уважавање мера заштите људи и животне средине.

Привредна друштва за дистрибуцију електричне енергије дужна су да обезбеде непрекидно снабдевање електричном енергијом уређаја система осматрања, обавештавања и узбуњивања.

Решење о постављању сирена уређаја и средстава из става 1. овог члана доноси надлежни орган јединица локалне самоуправе.

4. Овлашћена и оспособљена правна лица

Члан 111.

Овлашћена и оспособљена правна лица врше заштиту и спасавање грађана, материјалних и других добара у случају опасности и несрећа изазваних елементарним непогодама и другим несрећама у складу са својом делатношћу, као и задацима које им нареду надлежни штабови за ванредне ситуације јединица локалне самоуправе, аутономне покрајине и Републике Србије, на предлог надлежног штаба за ванредне ситуације или надлежне службе.

Овлашћена и оспособљена правна лица дужна су да плански прилагоде своје капацитете и организацију за извршавање задатака заштите и спасавања.

Влада Републике Србије, извршни орган аутономне покрајине, односно надлежни орган јединица локалне самоуправе, привредним друштвима и другим правним лицима из става 1. овог члана уговором обезбеђује накнаду стварних трошкова за спровођење припрема и ангажовање у извршавању мера и задатака цивилне заштите.

5. Попуна и материјално опремање

Члан 112.

У складу са овим законом и другим прописима, попуну органа и јединица цивилне заштите врше:

1) војним обвезницима – надлежни органи Министарства одбране, према исказаним потребама надлежне службе;

2) грађанима који нису војни обвезници – надлежна служба и надлежни орган јединица локалне самоуправе.

Члан 113.

Републичке специјализоване јединице цивилне заштите попуњавају се по територијалном принципу, а изузетно, ако то потребе налажу, могу се попуњавати и по екстериторијалном принципу.

На дужност менаџера заштите, заменика менаџера и на дужности у јединицама цивилне заштите у привредним друштвима и другим правним лицима, распоређују се запослени у тим привредним друштвима и правним лицима.

Припадници цивилне заштите распоређени и оспособљени за специјалне дужности у цивилној заштити и припадници активне резерве цивилне заштите не могу се распоређивати на друге послове одбране без претходног мишљења надлежне службе.

Грађани распоређени у јединице цивилне заштите, обавезни су да на позив надлежне службе учествују у акцијама и операцијама заштите и спасавања.

Јединице Црвеног крста Србије, Горске службе спасавања Србије и добровољних ватрогасних друштава, у погледу попуне обвезницима, имају статус јединица цивилне заштите.

Члан 114.

Органи и јединице цивилне заштите опремају се одговарајућом опремом и материјално-техничким средствима која су неопходна за њихову личну заштиту и за спровођење мера и извршавање задатака цивилне заштите.

Средства и опрему из става 1. овог члана обезбеђују надлежни државни орган, орган јединице локалне самоуправе, привредних друштава и других правних лица, у складу са предвиђеним бројем припадника и материјалних средстава јединица цивилне заштите.

Члан 115.

За потребе спровођења заштите и спасавања у ванредним ситуацијама на територији Републике Србије могу се образовати материјалне резерве, у складу са посебним законом.

Члан 116.

Приликом извршавања задатака заштите и спасавања припадници штабова за ванредне ситуације, повереници, заменици повереника и припадници јединица цивилне заштите носе униформу са ознаком цивилне заштите, ознакама функција и специјалности.

Објекти цивилне заштите обележавају се знаком цивилне заштите.

Забрањено је неовлашћено употребљавање знака цивилне заштите.

Лица распоређена у цивилну заштиту добијају легитимацију цивилне заштите у складу са Допунским протоколом I уз Женевску конвенцију о заштити жртава међународних оружаних сукоба од 12. августа 1949. године.

Ближе прописе о униформи, ознакама цивилне заштите, ознакама функција и специјалности, знаку цивилне заштите и легитимацији припадника цивилне заштите доноси Министар.

Члан 117.

Средства и опрема из чл. 114 до 116. овог закона обезбеђују се:

- 1) набавком;
- 2) изузимањем материјалних средстава и опреме из пописа, у складу са посебним законом;
- 3) донацијом и из осталих извора.

Члан 118.

О припадницима органа, јединица, служби и другим учесницима, као и о средствима и опреми у цивилној заштити, води се прописана евиденција, и то:

- 1) о припадницима јединица цивилне заштите које образује Република Србија, евиденцију води надлежна служба;
- 2) о припадницима органа, јединица цивилне заштите које образују јединице локалне самоуправе, евиденцију води надлежни орган јединице локалне самоуправе;
- 3) о припадницима јединица цивилне заштите привредних друштава и других правних лица, евиденцију воде привредна друштва и друга правна лица;
- 4) о припадницима јединица и органима које образује Црвени крст, евиденцију води Црвени крст Србије и његови саставни делови.

Ближе прописе о садржају и начину вођења евиденције о припадницима органа, јединица, служби и другим учесницима и о средствима и опреми у цивилној заштити прописује Министар.

6. Обучавање и оспособљавање

Члан 119.

Ради стицања потребних знања из области личне и колективне заштите, грађани се обучавају и оспособљавају за превентиву заштиту и спасавање.

Обучавање се врши у оквиру основног и средњег образовања ради стицања знања о опасностима од природних и других несрећа и заштити од њих, у складу са посебним законом и одговарајућим програмом.

Начин обучавања из става 2. овог члана утврђује министар надлежан за послове просвете, у сарадњи са Министром и другим надлежним министрима.

Члан 120.

Припадници цивилне заштите обучавају се и оспособљавају за извршавање задатака цивилне заштите кроз курсеве, семинаре, тренинге, вежбе и пробне мобилизације.

Обука и оспособљавање припадника штабова за ванредне ситуације, специјализованих јединица цивилне заштите и органа привредних друштава и других правних лица од значаја за цивилну заштиту спроводи се у Националном и регионалним тренинг центрима за заштиту и спасавање, које образује надлежна служба.

Припадници цивилне заштите могу се, у складу са потребама и могућностима, обучавати и у иностранству.

У Националном и регионалним тренинг центрима за заштиту и спасавање могу се обучавати и страни држављани, у складу са прописима, уз одговарајућу накнаду утврђену билатералним или мултилатералним уговорима.

Ближе прописе о начину обучавања, наставним плановима и програмима и нормативима наставних средстава и опреме за обучавање припадника цивилне заштите доноси Министар.

Члан 121.

Припадника цивилне заштите надлежна служба позива на обуку преко Министарства одбране, тако што му позив уручује најкасније 60 дана пре почетка обуке, изузев за пробне мобилизацијске вежбе за коју се позив уручује одмах. Мобилизацијску вежбу може, у циљу провере спремности, наредити руководилац надлежне службе.

Члан 122.

Обука и оспособљавање може се одложити на захтев обвезника или се може прекинути из здравствених, породичних и других оправданих разлога, и то због:

- 1) болести или повреде;
- 2) школовања;
- 3) неге члана домаћинства који је тешко болестан;
- 4) смртног случаја у породици или домаћинству;
- 5) других оправданих разлога.

Решење о одлагању или прекиду обуке доноси надлежна служба.

Члан 123.

Обуку и оспособљавање повереника, заменика повереника и јединица опште намене организују и спровode надлежни органи јединица локалне самоуправе.

Обучавање грађана и јединица цивилне заштите у пружању прве медицинске помоћи врши Црвени крст Србије, у складу са јавним овлашћењем и по утврђеним наставним плановима, програмима и критеријумима.

7. Мобилизација и активирање

Члан 124.

Мобилизацијом цивилне заштите из редовне организације и стања се прелази на организацију и стање оперативне готовости за извршење задатака заштите и спасавања.

Мобилизација по обиму може бити општа и делимична, а проглашава се јавним саопштењем или појединачним позивом.

Члан 125.

Општа мобилизација обухвата све, а делимична потребан део штабова и јединица, као и материјална средства потребна за вршење задатака заштите и спасавања.

Мобилизација се спроводи по плану мобилизације.

Мобилизацију су дужни да спроводе овлашћена и оспособљена правна лица, у складу са законом и другим прописима.

Члан 126.

Делимична мобилизација може се наредити и ради провере спремности за извршење мобилизације, извођења планираних вежби, контроле и употребе јединица за наменске задатке заштите и спасавања у ванредним ситуацијама и ванредним догађајима.

Мобилизацију из става 1. овог члана, по овлашћењу министра, наређује руководиоца надлежне службе.

Члан 127.

Активирање обухвата поступке, задатке и активности којим се редовни капацитети овлашћених и оспособљених правних лица, из редовне организације и стања преводе на организацију и стање спремности за извршење задатака заштите и спасавања.

За израду плана активирања овлашћених и оспособљених правних лица одговорни су руководиоци овлашћених и оспособљених правних лица, у складу са планом заштите и спасавања.

Активирање оспособљених правних лица од значаја за аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе налаже извршни орган аутономне покрајине, односно председник општине или градоначелник, на предлог надлежног штаба за ванредне ситуације.

О активирању овлашћених и оспособљених правних лица од значаја за Републику Србију одлучује Влада на предлог Републичког штаба за ванредне ситуације или надлежне службе.

VIII. ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ СИСТЕМА ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА

Члан 128.

Управљање ресурсима, изградња и развој система заштите и спасавања, реализује се планирањем и програмирањем система заштите и спасавања, као и буџетирањем и извршењем планираних и програмираних мера и активности, у складу са Националном стратегијом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, Проценом угрожености за територију Републике Србије и Планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама.

Члан 129.

Планирање и програмирање реализује се изразом:

- 1) дугорочног плана развоја система заштите и спасавања, за период од десет и више година;
- 2) средњорочног плана развоја система заштите и спасавања, за период од пет година;

3) краткорочног плана развоја система заштите и спасавања, за период од једне године.

Дугорочним планом развоја система заштите и спасавања дефинише се стратегија, политика и циљеви изградње и развоја система заштите и спасавања.

Дугорочни план развоја система заштите и спасавања израђује се и доноси за територију Републике Србије, аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе и за привредна друштва и друга правна лица.

Дугорочни план садржи нарочито:

- 1) дефинисање потреба, циљева и задатака организовања изградње и развоја система заштите и спасавања;
- 2) сагледавање капацитета и стратегије реализације циљева, изградње и развоја система заштите и спасавања;
- 3) обезбеђење извора финансијских средстава;
- 4) одређивање временског периода реализације планова и програма;
- 5) одређивање носилаца и учесника у изградњи и развоју система заштите и спасавања;
- 6) развој осматрачких, информационих, комуникационих, логистичких и других потреба система заштите и спасавања;
- 7) развој превентивних мера и делатности од значаја за заштиту и спасавање;
- 8) смернице за развојни и научноистраживачки рад;
- 9) анализу очекиваних трошкова и резултата.

Дугорочни план развоја система заштите и спасавања аутономне покрајине, као и јединица локалне самоуправе, мора бити усаглашен са Дугорочним планом развоја система заштите и спасавања Републике Србије.

На основу Дугорочног плана развоја система заштите и спасавања израђује се средњорочни план.

Средњорочни план развоја система заштите и спасавања реализује се кроз процес програмирања.

Ближе прописе о планирању и програмирању система заштите и спасавања доноси Министар.

IX. ФИНАНСИРАЊЕ СИСТЕМА ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА

Члан 130.

Систем заштите и спасавања финансира се из:

- 1) буџета Републике Србије, буџета јединица територијалне аутономије и буџета јединица локалне самоуправе;
- 2) Фонда за ванредне ситуације;
- 3) других прихода у складу са законом и другим прописима.

Члан 131.

Аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе финансирају:

- 1) припремање, опремање и обуку штабова за ванредне ситуације, јединица цивилне заштите, повереника и заменика повереника и трошкове спровођења мера заштите и спасавања;
- 2) трошкове ангажовања оспособљених правних лица у складу са уговором за извршавање задатака заштите и спасавања;
- 3) изградњу система за узбуњивање на својој територији;
- 4) прилагођавање подземних објеката (подземни пролази, тунели и други) за склањање и њихово одржавање, као и одржавање других заштитних објеката у складу са законом;
- 5) обуку становништва из области заштите и спасавања;
- 6) санирање штета насталих природном и другом незгодом, у складу са материјалним могућностима;
- 7) друге потребе заштите и спасавања, у складу са законом и другим прописима.

Члан 132.

Република Србија финансира опремање и оспособљавање:

- 1) Републичког штаба и окружних штабова за ванредне ситуације;
- 2) републичких и окружних јединица цивилне заштите и сноси трошкове учешћа у спровођењу задатака заштите и спасавања;
- 3) изградњу и одржавање оперативних центара 112;
- 4) изградњу и одржавање даљинског управљања системом за узбуњивање;
- 5) изградњу и одржавање телекомуникационо-информационог система заштите и спасавања;
- 6) изградњу, одржавање и рад Националног и регионалних тренинг центара заштите и спасавања;
- 7) трошкове ангажовања овлашћених и оспособљених правних лица за извршавање задатака заштите и спасавања од значаја за Републику Србију;
- 8) извршавање управних, стручних и других задатака заштите и спасавања.

Поред послова из става 1. овог члана, Република Србија финансира и пружање материјалне помоћи при уклањању последица елементарних непогода и других несрећа, спречавању настајања даљих штета и осигурању основних услова за живот на угроженом подручју, као и друге потребе заштите и спасавања, у складу са законом и другим прописима.

Члан 133.

Правно или физичко лице које је намерно проузроковало угрожавање људи и материјалних добара односно намерно проузроковало несрећу, мора надокнадити:

- 1) трошкове заштитних и спасилачких интервенција;
- 2) трошкове санације и довођења у претходно стање;
- 3) трошкове одштете физичким и правним лицима.

Одговорност правног или физичког лица из става 1. овог члана утврђује се у складу са законом.

Х.БУЏЕТСКИ ФОНД ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ

Члан 134.

Буџетски фонд за ванредне ситуације из члана 130. тачка 2) овог закона (у даљем тексту: Фонд) оснива се као буџетски фонд ради обезбеђивања додатних средстава за финансирање припреме, спровођења и развоја програма, пројеката и других активности у области смањивања ризика, управљања и реаговања у ванредним ситуацијама, у складу са посебним прописима.

Фонд се оснива на неодређено време и њиме управља министар или лице које он овласти.

По укидању Фонда, права и обавезе Фонда преузима Министарство.

Приходи Фонда и обавезе које проистичу из Фонда

Члан 135.

Приходи Фонда остварују се из:

- 1) апропријација обезбеђених у оквиру буџета за текућу годину;
- 2) наменских прихода буџета, који су дефинисани као наменски приходи Фонда, а нарочито:

(1) средстава остварених на основу издвајања осигуравајућих друштава у висини 5% од наплаћене премије осигурања од пожара и других опасности;

(2) средстава правних лица која за осигурање од пожара своје имовине оснивају властите осигуравајуће фондове у висини од 3% од премије осигурања од пожара;

(3) средстава остварених на основу издвајања осигуравајућих друштава у висини 5% од прихода наплаћеног обавезног осигурања транспорта опасних материја у друмском, железничком, речном и ваздушном саобраћају;

(4) средстава наплаћених од привредних субјеката на годишњем нивоу, који се баве производњом, прерадом, ускладиштењем, дистрибуцијом и продајом запаљивих течности, експлозивних материја и гасова, по основу укупних инсталационих капацитета ускладиштења и главне мерне регулационе станице на магистралном гасоводу, и то:

-0,5% вредности малопродајне цене по 1 л врсте запаљиве течности и гаса који се складишти;

-0,5% вредности малопродајне цене по 1 кг експлозивне материје која се складишти;

(5) средстава остварених на основу издвајања надлежног органа за послове цивилног ваздухопловства, намењених за потребе службе за трагање и спасавање у случају удеса ваздухоплова;

(6) средстава остварених по основу 1% прихода од продаје улазница за спортске догађаје, по пријављеном догађају Министарству унутрашњих послова;

(7) наплаћених новчаних казни за прекршаје предвиђене овим законом и законима који уређују области заштите од пожара, експлозивних и опасних материја;

3) прилога, донација, поклона и помоћи;

4) других извора у складу с законом и другим прописима.

Служба 112 из члана 103. ће се финансирати из прихода обезбеђених у ставу 1. тачки 1) овог члана.

Надзор над спровођењем обавеза из става 1. тачке 2) овог члана врши Министарство.

Принудна наплата врши се у складу са пореским прописима.

Начин наплате и рокови плаћања обавеза из става 1. тачке 2) овог члана ближе прописује Министар.

Коришћење средстава Фонда

Члан 136.

Средства Фонда користе се за финансирање припреме, спровођења и развоја програма, пројеката и других активности у области превентиве, смањивања ризика, управљања и реаговања у ванредним ситуацијама, а нарочито за:

1) набавку опреме и средстава за управљање и реаговање у ванредним ситуацијама;

2) изградњу објеката за потребе реаговања у ванредним ситуацијама;

3) стручно оспособљавање и усавршавање снага заштите и спасавања;

4) подстицање образовних, истраживачких и развојних студија, програма, пројеката и других активности, укључујући и демонстрационе активности;

5) суфинансирање превентивних и интервентних мера у ванредним ситуацијама;

6) финансирање унапређења рада ватрогасних савеза и добровољних ватрогасних друштава.

Начин коришћења средстава Фонда

Члан 137.

Средства Фонда дају се правним корисницима средстава, ради финансирања намена утврђених у члану 136. овог закона на основу интерног конкурса који објављује Фонд.

Одлуком о оснивању Фонда утврђују се услови које морају испуњавати корисници средстава Фонда, услови и начин додељивања његових средстава, критеријуми и мерила за оцењивање предлога пројеката, односно захтева за додељивање средстава, начин праћења наменског коришћења средстава и уговорених права и обавеза, као и друга питања од значаја за додељивање и коришћење средстава Фонда.

Посебни услови за употребу средстава Фонда

Члан 138.

Плаћање на терет Фонда врши се до нивоа средстава расположивих у Фонду, а обавезе се преузимају у оквиру реално планираних прихода Фонда.

На крају текуће године неискоришћена средства Фонда преносе се у наредну годину.

XI. ПРИЗНАЊА И НАГРАДЕ

Члан 139.

За нарочите успехе у организовању и спровођењу задатака цивилне заштите и других послова заштите и спасавања, у привредним друштвима и другим правним лицима, аутономним покрајинама, јединицама локалне самоуправе, управним окрузима, надлежној служби, другим службама и органима управе, штабовима за ванредне ситуације, јединицама цивилне заштите, менаџерима, заменицима менаџера, другим припадницима и заслужним појединцима, додељују се признања и награде.

Ближе прописе о врсти, критеријумима и поступку за доделу признања и награда, као и о дану надлежне службе и дану цивилне заштите, доноси Министар.

XII. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Члан 140.

Међународна сарадња у области заштите и спасавања остварује се:

- 1) закључивањем међународних уговора и њиховом применом;
- 2) чланством и учешћем у раду у међународним организацијама;
- 3) међусобним обавештавањем и разменом информација са другим државама о опасностима и последицама катастрофа и о средствима за смањење ризика од катастрофа;
- 4) пружањем, прихватањем и тражењем помоћи у заштити и спасавању људи и материјалних добара;
- 5) координацијом преласка државне границе током примања или пружања међународне помоћи, као и у току транзита снага и средстава за помоћ у заштити и спасавању између других држава;
- 6) припремањем, организовањем и учествовањем на међународним конференцијама, семинарима, курсевима, вежбама и другим облицима обучавања;
- 7) усклађивањем деловања снага за заштиту и спасавање других држава на територији Републике Србије.

XIII. НАДЗОР

Члан 141.

Надзор над применом овог закона и прописа донетих на основу њега врши Министарство.

Општа овлашћења

Члан 142.

У вршењу надзора Министарство је овлашћено да:

- 1) захтева извештаје и податке о раду;
- 2) утврди стање извршавања послова заштите и спасавања, упозори на уочене неправилности и одреди мере и рок за њихово отклањање;
- 3) издаје инструкције;
- 4) наложи предузимање мера и задатака које сматра потребним;
- 5) покрене поступак за утврђивање одговорности;
- 6) непосредно изврши неки посао ако оцени да се друкчије не може извршити закон или други општи акти;

Извештај о раду из става 1. тачка 1) овог члана садржи приказ извршавања закона, других општих аката и закључака Владе, предузете мере и њихово дејство и друге активности.

Овлашћења инспектора

Члан 143.

У вршењу инспекцијског надзора, инспектори имају право да:

- 1) врше увид у документа која се односе на припрему субјеката система заштите и спасавања;
- 2) проверавају спровођење одлука, наредби и аката надлежних органа за послове заштите и спасавања;
- 3) наложе обуставу мера и радњи које нису у складу са законом и плановима заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, до доношења одлука надлежних органа;
- 4) наложе отклањање утврђених недостатака у спровођењу прописаних мера за извршавање радњи из плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама;
- 5) наложе обустављање радњи којима се директно угрожава или доводи у опасност живот и здравље људи, материјална и културна добра и животна средина, до доношења одлуке надлежног органа;
- 6) подносе предлоге за покретање поступака за утврђивање дисциплинске, прекршајне, кривичне или друге одговорности против одговорних субјеката система заштите и спасавања, у складу са законом;
- 7) врше ванредну инспекцију организационе и функционалне способности и одговорности органа, јединица и субјеката система заштите и спасавања;
- 8) наложе отклањање утврђених недостатака у вези управљања склоништима;
- 9) пруже стручну помоћ;
- 10) у случају удеса, нареде предузимање интервентних мера, поступака и реаговања на несрећу, у складу са Планом заштите од удеса;

11) забране рад привредног друштва, изузев SEVECO постројења, ако у одређеном року није израдило План заштите од удеса;

12) врше контролу уклањања и уништавања НУС;

13) предузимају и друге мере за које су овлашћени у складу са законом и по налогу надлежне службе.

Субјекти система заштите и спасавања, органи и јединице код којих је извршена контрола, дужни су да поступе по налогу инспектора.

Против решења инспектора може се изјавити жалба.

Жалба из става 3. овог члана изјављује се Министру у року од 15 дана од дана пријема решења.

XIV. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Прекршаји правног лица

Члан 144.

Новчаном казном у износу од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај привредно друштво или друго правно лице, овлашћено и оспособљено правно лице ако:

1) не планирају, организују и спроводе мере и задатке цивилне заштите (члан 16. став 2);

2) не доставља анализе, прогнозе и одговоре из области заштите и спасавања односно не утврђују задатке, организацију, деловање и активности којима се обезбеђује учешће њиховог члана (члан 17. ст. 1. и 2);

3) не стави на располагање коришћење телекомуникационе и информационе системе и везе (члан 20. став 1);

4) не стави на располагање залихе воде, хране, медицинске опреме и лекова, одеће, обуће, грађевинског и другог материјала (члан 20. став 2);

5) не омогући извршавање радова (члан 20. став 3);

6) не израђује сопствене планове и не извршава задатке њима постављене (члан 49. став 1);

7) не обезбеди или не држи у исправном стању потребна средства и опрему односно не врши обуку запослених (члан 52. став 1);

8) не учествује у извршавању евакуације у складу са задацима и обавезама планова заштите и спасавања (члан 59. став 3);

9) не обезбеде склањање становништва и запослених у склоништа (члан 60. став 1);

10) не обезбеди изградњу склоништа или других заштитних објеката у складу са просторним односно урбанистичким планом (члана 60. став 2);

11) не приме на привремени смештај грађане са угрожених подручја по налогу надлежног штаба за ванредне ситуације (члан 69. став 1);

12) не предузме мере за спречавање удеса и ограничавање утицаја тог удеса на живот и здравље људи и животну средину (члан 72. став 1);

13) не организује и спроводи заштиту и спасавање људи и заштиту животне средине (члан 72. став 2);

- 14) не сачини односно достави План заштите од удеса (члан 73. став 1);
- 15) не предузме мере за спречавање удеса и ограничавање утицаја удеса на живот и здравље људи, материјална добра и животну средину (члан 73. став 1);
- 16) пре израде Плана заштите од удеса не обавести о променама (члан 74. став 1. тачке 1) до 3));
- 17) не обавести о трајном престанку или конзервацији постројења (члан 74. став 2);
- 18) не обавести о чињеницама, околностима удеса, опасним материјама на месту удеса, расположивим подацима за процену последица удеса за људе, материјална добра и животну средину, односно о преузетим хитним мерама (члан 75. став 1);
- 19) на обавести о накнадно прикупљеним подацима о удесу (члан 75. став 2);
- 20) не достави анализу о удесу (члан 75. став 3);
- 21) не примени План заштите од удеса у случају удеса или у случају настанка околности које могу изазвати удес, односно не усклади План заштите од удеса са планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама (члан 79. ст. 1. и 2);
- 22) не изради односно не достави План заштите од удеса (члан 80. став. 1. тач. 1) до 4));
- 23) не обезбеди доступност података јавности односно ажурира податке (члан 81. став 1);
- 24) не учествује у заштити и спасавању људи, материјалних и културних добара и животне средине од поплава (члан 85. став 4);
- 25) о откривеним НУС не обавести најближу полицијску станицу или оперативни центар 112 (члан 89. став 2);
- 26) не обележи видљивим знаком односно не обезбеди место где се налази НУС (члан 89. став 2);
- 27) не учествује у отклањању последица и спровођења асанације (члан 91. став 2);
- 28) не планира, организује и спроводи заштиту и спасавање културно-историјских, материјалних и добара битних за опстанак (члан 92. став 2);
- 29) у случајевима нарушеног снабдевања водом због елементарних непогода и других несрећа не обезбеди потребну количину воде, не мери контролу исправности односно не одржава систем за водоснабдевање (члан 93. став 1);
- 30) не обезбеди функционисање служби (члан 95. став 2);
- 31) не образује специјализовану јединицу цивилне заштите (члан 99. став 3);
- 32) ималац телекомуникационих система и средстава не обезбеди служби 112 приоритетно коришћење веза у ванредним ситуацијама (члан 103. став 2);
- 33) не обавештава службу 112 о опасностима из ваздушног простора, стању времена, климе и вода, односно не доставља анализе, прогнозе и упозорења о хидрометеоролошким и геолошким појавама, елементарним

непогодама, другим природним, техничко-технолошким и другим већим несрећама, као и о садржају опасних материја у ваздуху, земљишту и водама изнад дозвољених вредности и све друге прикупљене податке о појавама које могу угрозити људе, материјална средства и животну средину (члан 103. став 4);

34) не обезбеди аутоматско прослеђивање прикупљених података служби 112 (члан 103. став 5);

35) не обезбеди благовремено обавештавање и узбуњивање становништва о опасностима изазваним хидросистемима која користе (члан 106. став 1);

36) не изради, догради и одржава системе за обавештавање и узбуњивање, односно не укључи се у систем за узбуњивање у Републици Србији (члан 106. ст. 2);

37) на захтев оперативног центра 112 одмах не прекине емитовање програма ради преношења обавештења од интереса за заштиту и спасавање (члан 107. став 1);

38) не обезбеди бесплатно преношење обавештења од интереса за заштиту и спасавање претплатницима (члан 107. став 2);

39) редовно не доставља служби 112 ажуриране базе података о корисницима претплатничких телефонских бројева фиксних и мобилних телефонија (члан 107. став 3);

40) базе података из члана 107. став 3. користи супротно одредби члана 107. став 4);

41) не обезбеди бесплатну услугу лоцирања места позиваоца (долазног позива) за потребе надлежне службе и оперативног центра 112 (члан 107. став 5);

42) обавештење о телефонском броју 112 знаке за узбуњивање не истакну на видном месту у свим јавним установама и другим јавним местима (члан 109. став 2);

43) не обавести оперативни центар 112 о свакој уоченој опасности и незгоди (члан 109. став 3);

44) за потребе система осматрања, обавештавања и узбуњивања не омогући инсталирање сирена и других одговарајућих уређаја и средстава система осматрања, обавештавања и узбуњивања на тим објектима односно омогући приступ за њихово одржавање, уз уважавање мера заштите људи и животне средине (члан 110. став 1);

45) не обезбеде непрекидно снабдевање електричном енергијом уређаје система осматрања, обавештавања и узбуњивања (члан 110. став 2);

46) у складу са својом делатношћу односно задацима које им нареду надлежни штабови јединица локалне самоуправе, аутономне покрајине и Републике Србије не врши заштиту и спасавање грађана, материјалних и других добара у случају опасности и несрећа изазваних елементарним непогодама и другим несрећама (члан 111. став 1);

47) не прилагоди плански своје капацитете и организацију за извршавање задатака заштите и спасавања (члан 111. став 2);

48) не опреми се одговарајућом опремом и материјално-техничким средствима за личну заштиту односно спровођење мера и извршење задатака цивилне заштите опрему (члан 114. став 2);

49) не води прописану евиденцију о припадницима јединица цивилне заштите (члан 118. став 1. тачка 3));

50) не спроводе мобилизацију (члан 125. став 1);

51) не донесе Дугорочни план развоја система заштите и спасавања (члан 129. став 3);

52) не уплати средства у Буџетски фонд за ванредне ситуације (члан 135. став 1. тачка 2)).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу.

Предузетник ће се за прекршај из става 1. овог члана казнити новчаном казном у износу од 50.000 до 500.000 динара.

Прекршаји физичког лица

Члан 145.

Новчаном казном у износу од 20.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако:

- 1) не поступи у складу са чланом 21. став 2. тач. 1) до 4);
- 2) не учествује у извршавању задатака заштите и спасавања (члан 22. став 1);
- 3) не јаве се на место и у време које одреди надлежни орган (члан 23. став 1);
- 4) не да на коришћење надлежном органу непокретне ствари, возила, машине, опрему, материјално- техничка и друга материјална средства (вода, храна, медицинска опрема, лекови, одећа, обућа, грађевински и други материјал) када то захтевају потребе заштите и спасавања (члан 24. став 1);
- 5) не обезбеђује и држе у исправном стању потребна средства и опрему за личну, узајамну и колективну заштиту (члан 52. став 2);
- 6) ако у приватни објект погодан за смештај не прими на привремени смештај грађане са угрожених подручја, када то наложи надлежни штаб за ванредне ситуације (члан 69. став 1);
- 7) не учествују у отклањању последица и спровођења асанације из члана 91;
- 8) не поступају у складу са упутствима повереника односно заменика (члан 97. став 3);
- 9) не обавести Оперативни центар 112 о свакој уоченој опасности и незгоди (члан 109. став 3);
- 10) се не одазове на позив надлежне службе за акције заштите и спасавања (члан 113. став 4).

XV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 146.

Ближе прописе за спровођење овог закона доноси Влада у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Ближе прописе за спровођење овог закона доноси Министар у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 147.

Аутономна покрајина, јединице локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица ускладиће своје акте са одредбама овог закона најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу прописа из члана 146. овог закона.

Члан 148.

Привредна друштва и друга правна лица из члана 73. овог закона дужна су да у року од шест месеци од дана ступања на снагу прописа из члана 146. став 2. овог закона Министарству доставе обавештење о постројењу, објекту и количини опасних материја, а у року од годину дана од дана ступања на снагу ових прописа и извештај о безбедности и план заштите од удеса из чл. 76. и 78. овог закона.

Члан 149.

Прописи донети на основу закона који престају да важе даном почетка примене овог закона, примењиваће се до доношења нових прописа уколико нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 150.

Министарство унутрашњих послова преузеће запослене, архиву и материјално-техничка средства Управе за ванредне ситуације Министарства одбране и одређени број запослених Министарства животне средине и просторног планирања, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Непокретности које су дате на коришћење Управи за ванредне ситуације Министарства одбране даће се у складу са посебним прописима на коришћење Министарству унутрашњих послова.

Члан 151.

До успостављања броја 112 као јединственог броја за територију Републике Србије, користиће се досадашњи телефонски број 985, као и остали бројеви телефона хитних служби (полиција 92, ватрогасци-спасиоци 93 и хитна помоћ 94).

Члан 152.

Даном почетка примене овог закона престају да важе одредбе чл. 49. до 66. Закона о одбрани („Службени лист СРЈ“, бр. 43/94, 11/95, 28/96, 44/99, 3/02, 116/07 и 72/09) и подзаконска акта за њихово извршавање, чл. 73. до 86. Закона о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 45/91, 58/91, 53/93, 67/93 и 48/94) , одредбе чл.77. до 79. и чл. 80. став 1. тачка 21), одредбе чл. 74. до 79. Закона о заштити од пожара („Службени гласник СРС“, бр. 37/88 и „Службени гласник РС“, бр. 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05), Закон о заштити од елементарних и других већих непогода („Службени гласник СРС“, бр. 20/77, 24/85 и 52/89 и „Службени гласник РС“, бр. 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05).

Члан 153.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а почиње да се примењује по истеку шест месеци од дана ступања на снагу, изузев одредаба чл. 146, 147. и 151, које се примењују од дана ступања на снагу овог закона.